

ספר האסיף

בו נאספו ענינים שונים מחכמי ישראל
וזולתם בחכמות עיוניות ומעשיות : באורים
על כתבי קדש והעתקות שונות מלשון אל
לשון ומכתבי יד ישנים, לרווח כל איש
ישראל אשר רוח חכמה מתנוססת
בקרב לבוי

מאת הצעיר כאלפו

צבי בן יחזקאל פליפאוסקי

LEIPZIG:

PRINTED FOR K. F. KÖHLER.

1849.

Heb 8395.30

B

SEFER MA-ASIF.

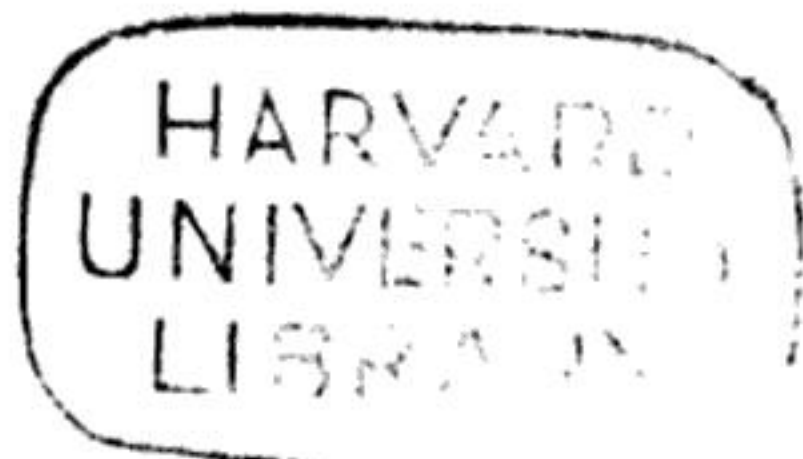
Berichtigung der ähnlichen mit einander
verwechselten Buchstaben.

- ב für כ, 48, 22; 112, 25; 126, 10; 133, 3.
ד - ר, 46, 21; 81, 4; 83, 15; 115, 18.
ה - ח, 101, 14.
ו - ז, 26, 18; 126, 19.
ו - י, 10, 24; 29, 5; 32, 6; 134, 21.
ז - ח, 9, 16; 12, 28; 15, 13; 16, 1; 19, 14;
35, 1; 40, 7; 101, 27; 103, 11, 17;
104, 13.
ח - ה, 83, 16; für ט, 107, 23; für ה, 107,
27; 108, 29.
י - ו, 10, 29.
כ - ב, 92, 4, 19; für נ, 128, 18; ד für ה,
107, 30.
ם - ה, 91, 18.
נ - ג, 135, 14.
ס - ט, 29, 9; 32, 7; 86, 16.
ת - ה, 109, 24; für ח, 132, 15; für ט, 37, 27.
בלח - בלוח, 83, 23; על für יעל, 133, 2; נמצא
für נמצאו, 7, 16.

Manche Verwechselungen der נקודות werden
leicht von jedem Leser berichtigt werden können.

* * Die ersteren Zahlen der Errata geben die Seiten
die letzteren aber die Zeilen an.

78* 205

AUG 1978

הקדמה לספר האסיף

כאשר סובב סובב ילך הרוח, הולך אל דרום וסובב אל צפון ושב על סביבותיו, כן סובב סובב ילך רוח החכמה על פני חלדי בימי קדם שמענוהו מרחף על פני אדמת יון ופעניציאה, שם התנוסס בקרב יושביה, לא נחו ולא שקטו, וישאו עיניהם בשמים לרום ובארץ לעומק, ויחכמו על כל חפץ אשר תחת השמים ברוחב לבם עד אין חקר — ויפן הרוח מזה וילך ויער את יושבי ארץ איטליא, גם שם מצא און לו, כי חכמיה הפיתגוריים היו לשם ולחפארת עד אפסי ארץ; ואחרי נפול ממשלת רומי חלף מזה ויעבר א הערבניים בארץ ספרד ומצרים ואפריקא בכל חוף הים הגדול, ומשם א ארצות צרפת ואשכנז; כה העתיק הרוח את אהלו מארץ אל ארץ מעם אל עם ומזמן אל זמן — פה דורשי חכמה אבדו, ושם חדשים מקרב נולדו — אלה חמו, ואלה קמו. ואף בימינו ארץ מארץ תברל! הכיטו אל ילודי צרפת ואשכנז והנה אור במושכותם, וחזו אל ארץ דוסיא ובנותיה וחשכת אפלה חכסמו, לא ידעון אור, אלה יעופו השמימה, עד גבעות עולם יגבהו, ואלה ירדו שאולה!

הנה כגורל העם גורל האדם הפרטי, יש אחד מני אלף אשר ישליך נפשו מנגד למען אהבת החכמה, ללא ללחם ועשר ישים לבו. ויש אשר יסבו כדבורים למען בצוע בצע, והחכמה תהי להם לאבן מכשול, ובשנאה יהרפוה מדלתותם. יש עשרות ישמחו לקראת דורשי חשיה, ורכבות ירדפום עד ירכתי בור; אלה מחמת הקנאה, יען מתנכרת החכמה בעיניהם, ואלה מתכלית שנאה, כי בין טוב לרע

לא ידעו. בין המעט אלה הראשונים אשר זכרתי שמתו גורלי גם אני — ואהי כאחד הנרדפים מהם — לא למען בצוע בצע יצאתי בין מלקטי שושנים, אך למען היטיב לצעירים זולתי אשר כמוני כמוהם נסים לקול רודה; והיתה להם פרי עמלי פת תנחומים, למען ידעון כי לא עליהם לבדם כלה זעם, כי גורל אחד לכל אחיהם, ובזאת תנחם גם לבי.

שמעו נא אחי, זה שנתיים (כשלוש שנים אחרי שבתו בארץ בריטאניה) אמרתי אל לבי להוציא לאור מדי שנה בשנה בימי האסיף אחד אחד מספרי קדמונינו אשר עוד לא ראה פני חכל. ואמין כי בשכתי סמוך לאוצר הספרים בעיר אקספארד, מקום אשר אלפי ספרי העברים הקדמונים כלואים, אוכל לבצע את מעשי, בהעתיקי ספר אחד בכל פעם, ולהוציאהו שלם או חלק ממנו בתוך ספר האסיף אשר לפניכם, ומלכד אלה אמרתי להוסיף ענינים אחרים הכתובים מחכמי זמנינו. והנה מלאתי את דברי זה פעמים. אמנם אחרי כנדה עלי המלאכה מאד, כי איכה אשא לבדי הטרח הרב הזה? (כי מלכד דמי הדפוס עוד עלי לחבר ולסדר ולהגיה את כל הספר), אמרתי לבקש עזרכם לתמכני במשאת ידכם כיד ד" הטובה עליכם, ושלחתם אלי ענינים יקרים לקורות בני ישראל מימי קדם ועד עתה, יהיו בחכמת הפילוסופיה, או באורי כתבי קדש או השיעורים (Mathematic) או זולתם. אולם טרם תשלחו מאתכם את פריכם טעמו וראו אם טוב הוא ואם הכשיל כל צרכי. ומאת ה' ישלם לכם פעלכם. בשנה הבאה אם יגזור ד" בחיים אולי אוציא לאור ספר מצרף לכסף מאת ר" עזריה האדומי הנמצא בכ"י באקספארד, וליתר אשכחתי כי נודע הוא לכל קוראי ספרו מאור עינים, וכזה אצא ואומר שלום.

המסדר י

הקדמה לספר ההתחלות

הפילוסוף המפורסם אבונצר אלפרבי (Alfarabi) נולד בעיר בלך פרב (Balch Farab) באזיא הקטנה הנקראת בלשון ההגרים בשם אטרר (Otrar) במאה השביעית לאף החמישי ויגוע וימת בעשירית למאה השמינית; הוא היה אחד מתלמידי אם ועיר בחכמים בגדד (Bagdad), ובזמן אחד עם ר" סעדיה גאון. אביו היה עשיר גדול מאד, אבל אלפרבי מאס בעשר ויבחר לו חכמת הפילוסופיא לסגלה מכל הון ויקר אשר על פני האדמה; גם חכמת השיעורים (Mathematic) והרפואה (Medicine) היתה לו לנחלה, ועל כלם השכיל מאד בחכמת ההגיון (Logic). ויהי אלפרבי הלך וגדול בחכמה עד כי חכמים וידועים ונשיאי ארץ בשמעם את חכמתו ערבה נפשם לתת לו יתר שאת ויתר עוז עליהם; אמנם הוא בענותו לא חפץ בכל הכבוד הזה, או לסבת אהבתו את החכמה או לסבת עצבון רוח אשר בו, ויבחר לשבת בודד בחיי ענוה. כי אף כימי הקרח שם חבן משכבו פניו היו תמיד זועפים, במאומה לא מצא נחת זולת בחכמת הפילוסופיא. בדאגתו תמיד אל חסרונות והבלי חיי בני האדם וביראתו להתהלך בארחות כל מתי חלד, פן יושחתו מדותיו, הקדיש כל עתותיו להגות כיום כלילה בחכמה ומוסר, וישם לבו לכל ספרי אריסטו, ויחבר על שיטתו ששים ספרים שונים, ויהיו אז לתורה בפי הערבים והעכרים, ורבים מספריו חורגמו משפת ערבית לעברית. תכונת רוב ספריו היתה בחכמת ההגיון והטבע (Physic), וכמה שאחר הטבע (Metaphysic), ובחוק ספריו בחכמת הטבע נזכרו גם

ספרים אחרים ממנו בחכמת המחזה (Optic), והתכונה
(Astronomy)

ספר ההתחלות מהמחבר הנ"ל היוצא לאור עתה ראשונה
הוא ג"כ על פילוסופיא, על ענין הויית הנמצאים ותחלתם,
מתורגם ללשון עברי מאת ר" שמואל אבן תבון, ולא נדפס
עד היום הזה, ואני הנה מצאתיו בכתובים פה לונדון באוצר
ספרי המלכות בשתי העתקות שונות; האחת נכתבה מאת
שלמה ידידיה בי"ר משה יביבה בשנת ה'ל"ג ליצירה, וסימנה
באוצר הספרים (Plut. 14, 763), והשנית נכתבה בזמן
מאוחר כמו רי"ד לאלף הששי, ושם כותבה לא נמצא בה,
וסימנה (Plut. 5, 507), ואחרי שחתי שתי העתקות האלה
אשה מול אחותה מצאתי אותן משונות מעט במליהן ולא
בעניניהן בכמה מקומות, והעתקה המאוחרת אף אם גם בה
פגעו שגיאות המעתיקים (כי נשמטו בה לפעמים הרבה
שורות שלמות הנאחזות בין מלה אחת ובין מלה הדומה לה,
כדרך כל סופרים המדלגים מתיבה לתיבה), נראה לי יותר
מוגה מהראשנה, ובנוסף הנדפס אשר לפנינו בחרתי הטוב
משתייהן כאשר הורה אותי שכלי, ובכל מקום ספק אשר
לא חפצתי להכריע בדעתי הערכת שתי הנוסחאות למען
ישכיל כל קורא בהן ויכריע הוא לפי דעתו. הספר הזה יקר
בכללו מאד לכל מבין, וראוי הוא להתבאר ע"י באור מיוחד
כאשר נעשה לכל ספרים הדומים לו בערכם; וכל איש ישראלי
אשר יתנדב לכו לפרשו כראוי וישלח דבריו אלי, (אם לא
יתארך באורו יותר מדי) לא אחדל מתת להם מקום בספר
האסיף לשנה הבאה איה"ש.

(* כל איש אשר יחפץ לשלוח איזה מכתב להוציאנו לאור בתוך ספר
האסיף ישלח אל האדון בטלל לונדון, ודמי הפאסט מכל המכתבים ישלמו
נראש. האדרעססע היא זאת: Mr. Steill, Paternoster Row London

תכונת הענינים הבאמי בספר האסיף לשנת התר"ט ליצירה

Page

א,	התחלות הנמצאים להחכם אכונצר אלפרבי אשר	
1	נעתק מלשון ערבי לעברי ע"י החכם שמואל אכן חבון	
65	ב, על דבר עשרת השבטים, נעתק מלשון הצרפתי .	
נ,	הערה כללית בחכמת העבור על מספרי הימים	
79	וקביעות ראשי שנים בכל מחזור קטן מאת המסדר	
ד,	לוח חמידי לקביעות שנות העברים בלתי חשבון	
83	כלל מאת הנ"ל	
ה,	תמונה הנדסית חדשה לחשבון קביעות שנות	
	העברים, ואיזה הערות על התמונה הכוללת להח'	
85	סלאנימסקו, מאת הנ"ל	
ו,	השגות על תיקון הקראים אשר נדפס באסיף שנת	
92	התר"ח, מאת הח' מאיר קארניק ומאת הנ"ל .	
ז,	הערות על איזה לימודים בסגלות המספרים להח'	
98	הראב"ע, מאת הנ"ל	
ח,	בקרת ספר כלי הנחשת להראב"ע אשר נדפס	
106	בקאניגסבערג ע"י צ"ה ח"טי מאת הנ"ל	
ט,	דעת דרות, על קורות בני ישראל מאת החכם	
110	דוקטור זאממעהויוזען	
י,	פרטי הקורות לבני ישראל, פרטים מחושבים במחירי	
114	אותיות המלות לדעת זמניהם, מאת המסדר	
יא,	חידה מאת החכם מאיר יאזעף	115

VIII

Page	
	יב, התגלות כוכבים חדשים בשנתים האחרונות אשר לא נודעו עד היום הזה; בתוכם כוכבי דשביט וכוכבי לכת (קאמעטטען אונד פלאנעטען) 116
118	יג, באורי כתבי קדש מאת המדקדק יעקב באכראך 118
120	יד, הנ"ל מאת המסדר 120
	טו, תפלת כל בשר, תרגום מלשון אנגלי מהמשורר פאָפּע, עם באור הענינים, מאת הנ"ל 126
	יז, דברי מוסר, תרגום מלשון אנגלי, להבין משל ומליצה דברי חכמים וחידותם, מאת הנ"ל 129
	יז, שאילת שלום להשר משה מאנטיפיורי בבואו לעיר ווילנא 131
	יח, מכתם על ספר כלי נחשת אשר יצא לאור בקאָניגסבערג, מאת ש. ר. 131
	יט, שיר לר' סעדיה בר לוי ממרוקויש בהתימו העתקת ספר תהלים מלשון ערבי לעברי 132
	כ, קרבן תודה אשר שר אחד הצעירים ביום ועד חברת תלמוד תורה בשנת התר"ח, מאת המליץ מאיר יאזעף 132
	כא, תפלת הרב הגאון ר' נתן אדליר אב"ד דמדינת בריטאניא, בימי השערוריות הנוראות בשנת התר"ח 134
135	כב, בשורת ספר העבור לר' אברהם בר חייא הנשיא 135

ספר ההתחלות

לאבונצר אלפרבי

אמר אבונצר ההתחלות אשר בהם עמידת הגשמים והמקרים אשר להם, ששה מינים גדולים להם שש מדרגות גדולות כל מדריגה מהם תאחז מין מהם • הסבה הראשונה במדריגה הראשונה • הסבה השנית במדריגה השנית • השכל הפועל במדריגה השלישית • הנפש במדריגה הרביעית • הצורה במדריגה החמישית • החומר במדריגה הששית • — ומה שבמדריגה הראשונה אי אפשר שיהיה הרבה אלא אחד פשוט לבד • ואמנם מה שיהיה בכל אחד משאר המדרגות הם רבים • ושלושה מהם אינם גשמים ולא הם בגשמים, והם הסבה הראשונה והשנייה והשכל הפועל • ושלושה הם בגשמים ואין עצמותם גשמים • והם הנפש והצורה והחומר • והגשמים ששה סוגים, השמימיים והחי המדבר • והחי כלתי מדבר • והצמחים • והמחצבים • והיסודות הד' • והכלל המחבר מן הששה סוגים מן הגשמים הוא העולם • והראשון הוא אשר ראוי שיאמן בו שהוא האל והוא הסבה הראשונה הקרובה למציאות השניים ומציאות השכל הפועל, והשניים הם סבות הגשמים השמימיים, ומהם הגיעו עצמי אלו הגשמים • וכל אחד מהשניים יתחייב ממנו מציאות אחד מן הגשמים השמימיים • והעליון מן השניים במדריגה יתחייב ממנו מציאות הרקיע הראשון • והתחתון מהם יתחייב ממנו מציאות הכדור אשר בו הירח • והאמצעיים אשר בין שניהם יתחייב מאחד אחד מהם מציאות אחד אחד מן הגלגלים אשר בין אלו השניים • ומספר השניים כפי מספר הגשמים

השמימיים • והשניים הם אשר ראוי שיאמר בהם הרוחניים והמלאכים והדומים להם, והשכל הפועל פעולתו ההשגחה בחי המדבר • ודרישת הגעתו בתכלית מדריגות השלימות אשר לאדם הוא שיגיעהו והוא תכלית ההצלחה וזה שישוב האדם במדריגת השכל הפועל ואמנם יהיה כן כשיהיה נפרד מן הגשמים בלתי צריך בעמידתו אל דבר אחר ממה שהוא למטה ממנו מגשם או חומר או מקרה • ושישאר על זאת השלימות חמיד • והשכל הפועל עצמותו אחת גם כן אבל מדריגתו תאחז ג"כ מה שיוקק מבעלי החיים המדברים והחזוק בהצלחה • והשכל הפועל הוא אשר ראוי שיאמן בו שהוא הרוח הנאמן ורוח הקודש ויקרא בדומה לשני אלו השמות מן השמות • ומדריגתו הנקרא אישים ר"ל מלכות שמים והדומה לזה מן השמות •

ואשר במדרגת הנפש מן ההתחלות רבים • מהם נפשות בעלי הגשמים השמימיים, ומהם נפשות בעלי החיים המדברים ומהם נפשות הבעלי חיים בלתי מדברים • ואשר לבעלי החיים המדברים הם הכח המדבר • והכח המתעורר • והכח המדמה • והכח המרגיש • והכח המדבר הוא אשר בו יאחז האדם החכמות והמלאכות וכו' יבדיל בין הנאה והמנונה מן הפעולות והמדות • ובו יחשוב במה שראוי שיעשה ושלא יעשה וישיג בו כמו כן המועיל והמויק והערב וכלתי ערב • והמדברת ממנה עיונית וממנה מעשית, והמעשית ממנה מלאכתית, וממנה מחשבית • והעיונית היא אשר בה יאחז האדם ידיעת מה שאין מדרכו שיעשהו אדם כלל • והמעשית היא אשר בה ידע מה שדרכו שיעשהו האדם ברצונו • והמלאכתית ממנה היא אשר בה יאחז המלאכות והאומנות • והמחשבית היא אשר בה יהיה ההשתכלות והמחשבה בדבר ממה שראוי שיעשה או שלא יעשה • והמעוררת היא אשר בה יהיה ההתעוררות האנושית כשיבקש הדבר או שינרח ממנו או שיתאוהו או

שימאסהו, או שיקריבהו או שירחיקהו • ובו יהיה השנאה והאהבה והריעות והאיבה והיראה והבטחון והכעס והרצון והאכזריות והרחמנות ושאר מקרי הנפש • והמדמה הוא אשר ישמור רישומי המוחשים אחר העלמם מן החוש וירכיב קצתם אל קצתם, ויפריד קצתם מקצתם בהקיץ ובשנה הרכבות והפרדות קצתם אמתיות וקצתם כוזבות • ולו עם זה השגת המועיל והמזיק והערב ובלתי ערב זולת הנאה והמגונה מן המדות והפעולות • והמרגיש מבואר ענינו והוא אשר ישיג המוחשים בחושים החמשה הידועים לכל וישיג הערב ובלתי ערב • ולא יכיר המזיק והמועיל ולא הנאה והמגונה • ואמנם החי בלתי מדבר הנה קצתו ימצאו לו השלש כחות הנשארות זולתי המדברת, והכח המדמה יעמוד בו מקום הכח המדברת בחי המדבר • וקצתו ימצא לו הכח המרגשת והכח המתעוררת לכד • ואמנם נפשות הגשמים השמימיים הם נבדלות מאילו הנפשות במין נפרדות עליהם בעצמיהם ובהם יתעצמו הגשמים השמימיים ובעבורם יתנועעו בסבוב, והם יותר נכבדות ויותר שלימות ומציאותם יותר נכבד ויותר שלם מנפשות מיני בעלי החיים אשר אתנו • וזה כי הם לא יהיו בכח כלל ולא בעת מן העתים • אבל הם בפועל תמיד בעבור כי מושכליהם לא יסורו מהיותם בהם מתחילת הענין והם ישכילו מה שישכילו תמיד • ואולם נפשותינו אמנם יהיו תחלה בכח ואחר כן ישובו בפועל, וזה כי הם יהיו תחלה תכונות (נ"א מוכנות) מזופנות שישכילו המושכלות ואחר זה יגיעו להם המושכלות וישובו אז בפועל • ואין לגשמים השמימיים מן הנפשות המרגשת והמדמה • אבל יש להם הנפש אשר בה ישכילו לכד והיא דומה בזה קצת דמיון לנפש המדברת • ואשר ישכילו נפשות השמים הם המושכלות בעצמיהם • ואלו הם העצמים הנפרדים מהחומר • וכל נפש מהם תשכיל הראשון ותשכיל עצמותה הנקרא בערבי דאת • ר"ל עצם • ותשכיל מן השניים זה אשר נמן לה עצמה הנקרא בערבי גוהר פי

עצם • ואולם רוב שבמושכלות אשר ישכילם האדם מן הדברים
 אשר הם בחמרים הנה לא ישכילום הנפשות השמימיות • כי
 הם במדרגה יותר גדולה בעצמיהם מלהשכיל המושכלות
 אשר למטה מהם • והראשון ישכיל עצמותו • ואם היה עצמותו
 בפנים מה הוא הנמצאות כלם הנה הוא כאשר השכיל
 עצמותו כבר השכיל בפנים מה הן הנמצאות כולם • כי שאר
 הנמצאות אמנם קבל כל אחד המציאות ממציאותו • והשניים
 הנה כל אחד ישכיל עצמותו וישכיל הראשון • ואמנם השכל
 הפועל הנה הוא ישכיל הראשון והשניים כלם וישכיל עצמותו •
 והוא גם כן ישים הדברים אשר אינם בעצמותם מושכלות
 מושכלות בפועל • והמושכלות בעצמותם הם הדברים
 הנפרדים מן הגשם ואשר אין עמידתם בחומר כלל •
 ואלו הם המושכלות בעצמיהם, והנה עצמי אלו ג"כ
 ישכילו ויושכלו • והנה הם יושכלו מצד מה שישכילו,
 והמושכל מהם הוא אשר ישכיל ואין שאר המושכלות כן •
 וזה כי האבן והצומח על דרך משל הם מושכלים • ואין מה
 שיושכל מהם ג"כ ישכיל • ואשר הם גשמים או הם בגשמים
 אינם הם בעצמיהם מושכלים • ואין דבר מהם כלל עצמו שכל
 בפועל, אבל השכל הפועל הוא אשר ישים אותם מושכלות
 בפועל, וישים השכל הפועל קצתם שכל בפועל, ויגביה
 אותם מן המדרגה אשר הם עליה מן המציאות אל
 מדרגה במציאות יותר נכבדת ממה שנתן להם בטבע מזה,
 כי הכח המדברת אשר בה האדם אדם אינה בעצמה שכל
 בפועל ולא נתן לה בטבע שתהיה שכל בפועל, אבל השכל
 הפועל ישיג השכל בפועל, וישים שאר הדברים מושכלות
 בפועל לכח המדברת, וכאשר הגיעה הכח המדברת
 שכל בפועל שב גם כן זה השכל אשר הוא עתה בפועל
 דומה לדברים הנפרדים וישכיל עצמותו אשר הוא בפועל
 שכל ושב המושכל ממנו הוא אשר ישכיל ויהיה עצם שכל

בשיהיה מושכל מצד מה שישכיל ויהיה אז המושכל והמשכיל
 והשכל בו דבר אחד בעינו וכזה ישוב במדריגת השכל הפועל
 וזאת המדריגה אשר יגיע בה האדם נשלמה הצלחתו •
 ויחס השכל הפועל מן האדם יחס השמש מן הראות וכמו
 שהשמש תתן לראות האור וישוב הראות באור אשר קבל
 מן השמש רואה בפועל אחר שהיה רואה בכח ובאור הזה
 יראה השמש בניצוצו אשר היא הסכה כשיראה הרואה
 בפועל, ובאור גם כן ישובו המראים אשר הם נראים בכח
 נראים בפועל • וישוב ג"כ הראות אשר הוא ראות בכח ראות
 בפועל • כן השכל הפועל יקנה לאדם דבר ירשמהו בכח
 המדברת, יחס הדבר ההוא מן הנפש המדברת יחס האור מן
 הראות, וכזה הדבר תשכיל הנפש המדברת השכל הפועל,
 ובו חשים הדברים אשר הם מושכלים בכח מושכלים
 בפועל, ובו ישוב שכל האדם אשר הוא שכל בכח שכל בפועל
 ובשלימות עד שישוב קרוב ממדריגת השכל הפועל, וישוב שכל
 בעצמותו אחר שלא היה כן • ומושכל בעצמותו אחר
 שלא היה כן • וישוב אלוהי אחר אשר היה חמרי וזו
 היא פעולת השכל הפועל • והצורה היא בעצם הגשמי
 כמו צורת הכסא בכסא, והחומר כמו העצים לכסא •
 והצורה היא אשר בה ישוב העצם המוגשם עצם בפועל •
 והחומר הוא אשר בו יהיה עצם בכח כי הכסא הוא כסא
 בכח מצד שהוא עץ וישוב כסא בפועל כאשר הגיעה צורתו
 בעץ • והצורה עמידתה בחומר והחומר מונח לשאת הצורות •
 כי הצורות אין להם עמידה בעצמותם והם צריכות כשיהיו
 נמצאות אל נושא ונושאם החומר • והחומר הנה מציאותו
 בעבור הצורות והיתה הכוונה הראשונה מציאות הצורות •
 ובעבור שאין להם עמידה כי אם בנושא מה • הושם החומר
 נושא לשאת הצורות ולזה כאשר לא ימצאו הצורות היה מציאות
 החומר לבטלה, ואין בנמצאות הטבעיות דבר בטל ולזה אי

אפשר שימצא החומר הראשון ריק מצורת מה • והחומר התחלה
וסבה על דרך נושא לשאת הצורות לכד ואינו לא פועל ולא
תכלית ואין לו מציאות לכדו מבלתי צורה • והחומר והצורה
כל אחד מהם יקרא הטבע • אלא כי הראוי יותר מהם בשם
הזה היא הצורה • הדמיון בזה הראות הנה הוא עצם וגוף
העין חומרנו והכח אשר בה יראה היא צורתו, ובהתחברם
יהיה הראות ראוי בפועל וכן שאר הגשמים הטבעיים •
ואולם הנפשות הנה הם כל אשר יתמידו שלא ישלמו ושלא
יעשו פעולתם יהיו כחות והכנות לכד מזומנות לקבל רשומי
הדברים כמו הראות קודם שיראה וקודם שיגיע בו רושם
הנראה • והמדמה קודם שיגיע בו רשומי המדומות, והמדברת
קודם שיגיעו בו רשומי המושכלות, וכל המושכלות יהיו
צורות, וכאשר הגיעו בהם הרשומים בפועל ר"ל רשומי
המוחשים בכח המרגשת ורישומי המדומים בכח המדמה
ורישומי המושכלים בכח המדברת נבדלו אז מן הצורות •
ואם היו אילו הרישומים המגיעים בתכונות הקודמות דומות
לצורות אשר בחומר אין אלו נקראות צורות כי אם על דרך
הדמיון והיו רחוק מהן מן הצורות רשומי המושכלות המגיעים
בכח המדברת כי הם קרובות אפשר שיהיו נפרדות מן החומר
ויהיה מציאותם בכח המדברת רחוק בדמיון מאוד למציאות
הצורות בחומר • ואולם כאשר תגיע השכל בפועל דומה
בשכל הפועל אז לא יהיה השכל צורה ולא דומה בצורה •
אבל כי קצת אנשים יקראו העצמים בלתי מוגשמים כולם
צורות בשתוף השם • וישימו הצורות מה שהם בלתי נפרדות
מן החומר ובלתי צריכות אליו ומופשטות ממנו • ומהם מה
שהם בלתי נפרדות מן החומר והם הצורות אשר זכרנו אותם,
וזאת החלוקה היא חלוקת השם המשותף • והצורות אשר
הם צריכות אל החומר הם על מדריגות • והמדריגה
התחתונה מהם היא היסודות הד' • והם ד' בד' החמרים

אשר מיניהם אחד בעינו, כי מה שהוא חומר לאש הוא
 בעינו אפשר שיושם חומר לאויר ולשאר היסודות • ושאר
 הצורות הם צורות הגשמים המתחדשות מעירוב היסודות
 וממזגם • וקצתם יותר נעלה מקצתם כי קצת צורות הגשמים
 המחצבים גדול במדרגה מקצתם, וצורות הגשמים המחצבים
 יותר נעלות מצורות היסודות • וצורות הצמחים כפי מעלתם
 יותר נעלות מצורות הגשמים המחצבים • וצורות מיני בעלי
 החיים בלתי מדברים כפי מעלתם יותר נעלות מצורות
 הצמחים, ואחר צורת החי המדבר והיא צורת החיות הטבעי
 אשר לו במה שהוא מדבר והיא יותר נעלה מצורות בעלי
 החיים בלתי מדברים • והצורה והחומר הראשון הם יותר
 חסרים מאלו ההתחלות במציאות • וזה כי כל אחד מהם
 צריך בעמידתו ומציאותו אל האחר • כי הצורה אי אפשר
 שימצא לה עמידה כי אם בחומר, והחומר הוא בעצמו
 זמבעו נמצא בעבור הצורה וישותו הוא שישא הצורה •
 וכאשר לא תהיה הצורה נמצאת לא יהיה החומר נמצאו
 בעבור החומר הזה והוא האמתי אין צורה לו בעצמותו כלל •
 ולזה יהיה במציאותו ריק מן הצורה מציאות בטל • ואי
 אפשר שימצא בענינים הטבעיים דבר בטל כלל ולזה כאשר
 לא יהיה החומר נמצא לא תהיה הצורה נמצאת מפני כי
 הצורה צריכה אל נושא • ואחר זה לכל אחד חסרון מיוחד
 לו ושלימות מיוחד לו שאיננו לאחר • וזה כי הצורה בה יהיה
 השלימות שבשני מציאות הגשם והוא מציאותו בפועל,
 והחומר בו ירדה החסרון שבשני מציאות הגשם והוא
 מציאותו בכח, והצורה נמצאת לא בעבור שימצא בה החומר
 ולא שיהיה נבראת בעבור החומר • והחומר נמצא בעבור הצורה
 ר"ל כדי שיהיה עמידת הצורה בו וכזה יהיה יתרון הצורה
 על החומר, והחומר יהיה לו יתרון על הצורה באשר הוא
 לא יצטרך במציאותו אל שיהיה בנושא והצורה צריכה אל

זהו והחומר אין הפך לו ולא העדר יגדהו, והצורה יש
 לה העדר או הפך, ומה שיש לו העדר או הפך הנה אי
 אפשר שיהיה מתמיד המציאות, והצורה תדמה אל המקרים
 כי היא עמידה בנושא ועמידת המקרים בנושא ג"כ. ויובדלו
 הצורות מן המקרים באשר נושא המקרים לא הושמו בעבור
 מציאות המקרים ולא כדי שישאו המקרים. ואמנם נושאי
 הצורות והם החמרים הושמו כדי שישאו הצורות. והחומר
 נושא לצורות מתהפכות והוא מקבל הצורות ולהיפך הצורות
 ההם או העדרם והוא יעתק מצורה אל צורה תמיד מבלי
 הפסק. ואינו בצורה יותר ראוי מהפכה אבל קבלו ההפכים
 על השווי. ואולם העצמים בלתי גשמים לא ישיגם דבר זה
 מחסרון אשר ייוחד הצורה והחומר כי כל אחד מהם עמידתו
 לא בנושא. ומציאות כל אחד מהם אינו בעבור זולתו לא על
 דרך החומר ולא על דרך הכלי לזולתו. ולא על דרך העבודה
 לזולתו ואין בו צורך אל שתוף (נ"א שיתוסף) מציאות יועילתו
 בעתיד, ושיעשה הוא בזולתו או יעשה זולתו בו, והנה הוא
 אין הפך לדבר ממנו ג"כ ולא העדר ינגד לו. ואילו יותר
 ראויים שיהיו עצמים מן הצורה והחומר. והשניים והשכל
 הפועל למטה מן הראשון ואם היו שלא ישיגם הפנים האילו
 מן החסרון הנה הם אינם נצלים מן החסרון ג"כ. זולת אלו.
 וזה כי עצמיהם נקנים מזולתם ומציאותם נמשך למציאות
 זולתם ועצמיהם לא יגיעו מן השלימות עד שיסתפקו בנפשיהם
 מאשר יקבלו המציאות מזולתם. אבל מציאותם שופע עליהם
 ממה שהוא יותר שלם המציאות מהם, וזה החסרון יכלול
 כל נמצא זולת הראשון.

ועם זה הנה השניים והשכל הפועל כל אחד מהם לא
 יסתפק כשיגיע להם הוד השלימות ועדיו ולא יופיז ולא
 הנאתו ולא השלימות בשיסתפק עד שישכיל עצמותו לבד אבל
 יצטרך עם זה אל אשר ישכיל עם עצמותו עצמות נמצא

אחר יוחר שלם ממנו, ויחר נעלה ממנו, הנה בעצמות כל
 אחד מהם מאלו הפנים רבוי מה אם היה מה שישכיל
 דבר מה, הנה עצמותו בפנים מה ישוב הדבר ההוא על
 שיש לו עם זה עצמות מיוחד לו, והנה מעלת עצמותו לא
 תשלם כי אם בעזר רבוי מה, ולזה (ס"א לא) היה הרבוי
 במה שיתעצם בו הדבר חסרון במציאות הדבר ההוא, אלא
 שאלו אין בטבע מהם שיהיה להם הוד המציאות ויופיו ועדיו
 כשישכילו מה שהוא למטה מהם במציאות ומה שימצא
 מאת כל אחד מהם ומה שימשך למציאות כל אחד מהם
 מן הנמצאות אין דבר מהם שיתחבר בו או יורשם בו, ואין
 ג"כ עצמותו נצרכת בשימצא מאתו זולתו אל כלי או ענין
 אחר זולת עצמותו ועצמו, אבל עצמותו מספקת לכדה מכלי
 שתעזר בהמצא (ס"א התחברות) זולתה בכלי או בעניין מה
 זולת עצמו, ואולם הנפשות אשר הם בגשמים השמימיים
 הנה הם נקיות מכל מיני החסרון אשר בצורה ובחומר אלא
 שהם בנושאים והם דומים לצורות מאילו הפנים זולתי כי
 נושאייהם אינם חמרים אבל כל אחד מהם מיוחדת בנושא
 מה אי אפשר שיהיה נושא לדבר זולתו, ויובדלו מן הצורות
 מן הפנים האלו, וימצא להם ממיני החסרון כל מה שימצא
 לשניים ויוסיפו עליהם בחסרון כי הרבוי אשר בו התעצמותם
 נוסף ממה שיתעצמו בו השניים, והנה הם אמנם יגיע להם
 הנוי והיופי כשישכילו עצמותם וישכילו השניים וישכילו
 הראשון ועוד אחר זה ימשך למציאותם אשר בו התעצמותם
 שימצאו נמצאות אחרות יוצאות מעצמיהן, וכן הנה הם לא
 יסתפקו כשישפע מאתם מציאות אל זולתם מכלתי כלי
 ומכלתי ענין אחר יהיה להם, אבל הם צריכים בשני
 הדברים יחד אל דברים אחרים יוצאים מעצמותם ר"ל בשני
 הדברים עמידתם ושיתנו לזולתם המציאות, והשניים נקיים
 מכל מה שיצא מעצמותם זה בשני הדברים יחד זולתי

שהם לא יקנו הרוממות והמעלה כשישכילו מה שלמטה
 מהם מן הנמצאות ולא שיהיה מציאותם חסר עליהם מכלתי
 שישפע מהם מציאות אל זולתם • ואולם הנפשות אשר
 בבעלי החיים הנה המרגשת והמדמה כאשר נשלמו במה
 שיגיע מהם מרשומי הדברים המוחשים והמדומים שב בהם
 דמיון מה מהדברים הנפרדים אלא שזה הדמיון לא יוציאם
 ממדרגת המציאות החמרי וממדרגת הצורות • ואולם החלק
 המדבר מן הנפש הנה הוא כאשר נשלם ושכ שכל בפועל
 הנה הוא יהיה קרוב בדמיון בדברים הנפרדים, אלא כי
 שלמות מציאותו ושובו בפועל ורוממותו ועדיו ויפיו אמנם
 לא יקנם כשישכיל הדברים אשר למעלה ממנו במדרגה לבד,
 אבל כשישכיל הדברים אשר הם למטה ממנו במדרגה ויגדל
 הרבוי במה שיחעצם בו מאד • ויהיה מציאותו קצר לכו
 עליו בלתי משפיע אל מה שהוא מזולתו בעת שישוב נפרד
 פירוד שלם לכל חלקי הנפש זולתו, ואולם בעת שיהיה נפרד
 למתעורר ולמדמה ולמרגיש הנה הוא ינתן מזולתו המציאות
 וידמה שיהיה מה שיגיע מאתו לזולתו, אמנם הוא כדי
 שיתוסף במה שינתן לו מזה מציאות יותר שלם, וכאשר
 נפרד ממנו הכלי לא יהיה אפשר שיהיה ממנו פעולת
 זולתו וישאר מתקצר על מציאות, כי הנה ידמה שלא יהיה
 בעצמו שישפע ממנו מציאות אל זולתו אבל ענינו מן
 המציאות שישאר בעצמו שמור המציאות תמיד ויהיה סבה
 מן הסבות על שהוא תכלית לא על שהוא פועל • ואמנם
 הראשון און בו חסרון כלל, ולא באחד מן הפנים, ואי אפשר
 שיהיה מציאות יותר שלם ממנו, ולא בדמיון מדרגת מציאותו
 לא יהיה לו יתרון עליו ולכן אי אפשר שיהיה קונה
 מציאותו מאת דבר אחר, יותר קודם ממנו • והוא שיהיה
 קונה זה מאת מה שהוא חסר ממנו יותר רחוק ולזה ג"כ
 הוא נבדל בעצמו מכל דבר זולתו הבדלה שלימה, ואי

אפשר שיהיה המציאות שהוא אשר לו ליותר מאחד, כי כל מה שמציאותו זה המציאותו אי אפשר שיהיה בינו זבין אחר לו נ"כ זה המציאות בעינו הבדל כלל כי הוא אם היה ביניהם הבדל היה מה שיוכדלו בו דבר אחר זולת מה שנשתתפו בו, ויהיה הדבר אשר נבדל כל אחד מהם מתחלק במאמר ויהיה כל אחד מחלקיו סבה לעמידת עצמות ולא יהיה ראשון, אבל יהיה שם נמצא יותר קודם ממנו בו עמידתו וזה שקר בו כי הוא ראשון, ומה שאין הבדל ביניהם אי אפשר שיהיו רבים ולא שנים ולא יותר, ונ"כ אם היה אפשר שיהיה דבר זולתו לו המציאות הזו בעינו היה אפשר שיהיה מציאות חוץ ממציאותו לא יהיה לו יתרון עליו וכדמיון מדרגתו ואם כן מציאותו למטה ממציאות מה שיתחבר לו שני המציאות יחד, הנה מציאותו אם כן מציאות בו חסרון, כי השלם הוא מה שלא ימצא יוצא חוץ ממנו דבר איפשר שיהיה לו, וא"כ מציאותו אי אפשר שיהיה חוץ מעצמותו לדבר מה כלל, ולזה אי אפשר שיהיה לו היפך כלל. וזה כי מציאות הפך הדבר הוא בדמיון מדרגתו במציאותו ואי אפשר שיהיה במדרגתו מציאות כלל לא יתעשר עליו שאם יהיה היה מציאותו מציאות חסר, וגם כן הנה כל מה שיש לו הפך הנה שלימות מציאותו הוא בהעדר הפכו, וזה כי מציאות הדבר אשר לו הפך אמנם יהיה עם מציאות הפכו כשיהיה נשמר בדברים מחוץ ודברים יוצאים מאת עצמותו ועצמו. והנה לא יהיה בעצם אחד משני ההפכים ספיקות (נ"א ספוק) כשישמר עצמותו מאת הפכו, וא"כ יתחייב שיהיה לראשון סבה מתאחדת (נ"א מה אחרת) בה מציאותו, ולכן אי אפשר שיהיה במדרגתו נמצא אבל יהיה הוא לבדו נפרד והוא אחד מן הצד הזה. וגם כן הוא בלתי מתחלק בעצמותו במאמר, ורצוני שהוא לא יתחלק אל דברים בו התעצמו, וזה שהוא אי אפשר שיהיה המאמר אשר יבאר עצמותו יורה חלק

מחלקי המאמר על חלק ממה שיחעצם בו, הנה אם יהיה
כן היו החלקים אשר בהם התעצמו הם סבות מציאותו על
דרך מה שיהיו הענינים אשר יורה עליהם חלקי הגדר סבות
למציאות הדבר המוגבל על דרך מה שיהיו החומר והצורה
סבות למציאות מה שיהיה עמידתו בהם, וזה אי אפשר
בו כי הוא ראשון ואם היה שלא יתחלק בואת החלוקה
הנה הוא מאשר לא יתחלק חלוקת הכמות ושאר מיני
החלוקה יותר רחוק, והוא ג"כ אחד מזה הצד האחר ולזה
אי אפשר שיהיה מציאותו אשר נבדל בו מזולתו מן
הנמצאות זולת אשר הוא בו בעצמותו נמצא ולזה יהיה
אחיזתו ממה שזולתו באחדות היא עצמותו כי אחד מעניני
האחדות הוא המציאות המיוחד אשר בו יאחז כל נמצא
ממה שזולתו והוא אשר בו יאמר לכל נמצא אחד מצד מה
שהוא נמצא המציאות אשר ייוחד בו והענין הזה מענינו
שוה המציאות והראשון גם כן באילו הפנים אחד ויותר
אמת מכל אחד זולתו בשם האחד וענינו, והנה הוא אין
חומר לו ולא באחד מן הפנים והנה הוא בעצמו שכל כי
המונע לדבר משהיה משכיל בפועל הוא החומר והוא
מושכל מצד מה שהוא שכל והנה אשר הוא ממנו שכל
הנה זה הוא מושכל לזה אשר הוא ממנו שכל, ולא יצטרך
בשהיה מושכל אל עצמות אחרת יוצאת ממנו השכילהו
אבל הוא בנפשו ישכיל עצמותו וישוב במה שישכיל מעצמותו
משכיל, וכאשר עצמותו הושכל מושכל, וכן לא יצטרך כשהיה
שכל ומשכיל אל עצמות אחרת יקנהו מחוץ אבל יהיה שכל
ומשכיל כאשר ישכיל עצמותו כי העצמות אשר ישכיל הוא
אשר יושכל, וכן הענין כשהוא יודע כי הוא לא יצטרך
בשידע אל עצמות אחרת יקנה בידיעתה המעלה חוץ
מעצמותו, ולא כשהיה ידוע אל עצמות אחרת ידעהו אבל
הוא מספיק בעצמו כשידע וידע, ואין ידיעתו בעצמותו זולת

עצמו באשר הוא מדע והוא ידוע והוא יודע עצמות אחד
 ועצם אחד • וכן באשר הוא חכם כי הנה החכמה היא
 שישכיל הנכבד שבדברים (נ"א מהדברים) ביותר נכבדת
 מהידיעות ובמה שישכיל מעצמותו וידעהו ידע הנכבד
 מהדברים ביותר נכבדת שבידיעות והמדע אשר הוא יותר
 נכבד הוא המדע המתמיד אשר לא יסור למה שהוא מתמיד
 (לא יסור?) ולזה הוא חכם ולא בחכמה קנה אותה בידיעת
 דבר אחר חוץ מעצמותו אבל בעצמותו די ספוק כאשר ישוב
 חכם כשידעהו • והנני וההדר והעדי בכל נמצא הוא שימצא
 מציאותו וישיג שלימותו האחרון, וכאשר רזירה הראשון
 מציאותו יותר נכבד מכל מציאות, מעלתו א"כ יותר נשגבה
 ממעלת כל בעל מעלה וכן עדיו והדרו ונויו בעצמו ועצמותו
 וזה בנפשו מעצמו ובמה שישכילהו מעצמו וכאשר היה
 ההנאה והשמחה והששון והעונג אמנם יגיעו יותר כאשר
 יושג הנכבד בהשגה האמתית • וכאשר היה הוא הנכבד
 במוחלט והנהדר והמפואר והשגתו לעצמותו ההשגה האמתית
 והמדע הנכבד הנה התענוג אשר יתענג בו הראשון עונג
 לא נכין אנחנו הכליתו ולא נדע שיעור גודלו כי אם בהקש
 ובערך אל מעט ממה שנמצא מן התענוג אצל מה שנחשוב
 כאשר השגנו מה שהוא יותר נכבד ויותר יקר אצלנו השגה
 אמתית או בחושים או בדמיון או בידיעה שכלית, ואם
 היינו אנחנו אצל הענין הזה יגיע לנו מן התענוג מה
 שנחשוב שהוא נשגב מכל הענוג בגודל ונהיה אנחנו אצל
 נפשותינו מתענגים במה שהשגנו מזה בתכלית התענוג,
 והקש ידיעתנו והשגתו הנכבדת והאמתית אצל ידיעתנו אנחנו
 השגתינו הנאות והנהדרת הוא הקש שמחתו ותענוגו בנפשו
 אל מה ששגהו אצל זה מן התענוג והשמחה והערון
 בנפשותינו, ואם היה שאין יחס להשגתינו אל השגתו
 ולא לידועים לנו אל ידועיו ואם היה לו יחס הוא יחס מה קטן

א"כ אין ערך לתענוגנו ושמחתנו והנאותינו בנפשותינו אל מה
 שיש לראשון מזה, ואם היה לו יחס הוא קטן מאד כי אין
 יהיה יחס שהוא חלק קטן אל מה ששיעורו בלתי הכלית
 בזמן ולמה שהוא חסר חסרון רב אל מה שהוא בכלית
 השלימות, ואם היה ההתענגות בעצמותו יותר והשמחה
 בו והעידון יותר גדול הנה הוא יאהב עצמותו ויחשקהו.
 הנה הוא מבואר כי הראשון יחשוק עצמותו בהכרח, ויאהב
 אותו וירצה אותו חשק ורצון יחסו למה שנתענג בו ממעלת
 עצמותו כיחס מעלתו ושלימות עצמו אל (נ"א אבל) מעלתו
 ושלימותו אשר נרצה בו מנפשותינו, והאזהב ממנו הוא
 האהוב בעינו, והרוצה ממנו הוא הרצוי והוא האהוב הראשון,
 והחשוק הראשון, וכאשר נמצא הראשון המציאות אשר לו
 יתחייב בהכרח שימצא מאתו שאר הנמצאות הטבעיות
 אשר אינם לבחירת האדם כפי מה שהם עליו מן המציאות
 אשר קצתו נודע בחוש וקצתו נודע במופת ומציאות מה שימצא
 מאתו על צד השפעת מציאותו על מציאת דבר אחר, ועל
 שמציאות זולתו נשפע ממציאותו ועל הצד הזה יהיה מה
 שימצא מאתו אינו סבה לו באחד מן הפנים לא על שהוא
 חכלית למציאותו ולא על שהוא יקנהו שלימות מה כמו שנמצא
 זה ברוב הדברים ויהיו הדברים ההם התכלית אשר בעבורם
 מציאותו. ורבים מהם יקנו לנו שלימות לא היה לנו
 והראשון אין הכוונה ממציאותו הוא המצאתו שאר הדברים
 ויהיו הם תכליות למציאותו ויהיה למציאותו סבה אחרת
 חוץ ממנו, ולא גם כן בתחו לוולתו המציאות ישיג שלימות
 אחרת ממה שהוא עליו משלימות עצמותו כמו שישג זה
 מי שייטיב בממון או בדבר אחר ויקנה במה שיתן מזה הנאה
 או גדולה או כבוד או דבר זולת זה מן הטובות והשלימויות
 ויהיה מציאות זולתו סבה לטובה תגיע לו ומציאות לא
 היה לו, ואלו הדברים כלם שקר שיהיו בראשון כי הוא

יפיל ראשונותו וקדמותו וישים זולתו קודם ממנו סבה
 למציאותו, אבל הוא נמצא בעבור עצמותו וישיג עצמו
 וימשך אליו שימצא מאתו זולתו, ולזה מציאותו אשר בו
 שפע המציאות אל זולתו הוא בעצמו ומציאותו אשר בו
 התעצמו בעצמותו הוא בעינו מציאותו אשר יגיע מציאות
 זולתו מאתו. ולא יתחלק אל חלקים עד אשר יהיה באחד
 מהם התעצם עצמותו, וכאחד הגיע דבר אחר מאתו, ולא
 ג"כ יצטרך כשישפיע ממציותו מציאות דבר אחר אל דבר
 זולת עצמותו וזולת עצמו כמו שנצטרך אנחנו, ורבים מהנמצאות
 הפעולות אל זה. ואין מציאותו כמה שישפע מאתו מציאות
 זולתו יותר שלם ממציותו אשר בו התעצמו ולזה שב מציאות
 מה שימצא מאתו בלתי מתאחר ממנו בזמן כללי. אבל
 אמנם יתאחר ממנו בשאר מיני האיחור. והשמות אשר
 ראוי שיקרא בהם הם שמות אשר יורו מן הנמצאות אשר
 אתנו על השלימות ועל מעלת המציאות מבלתי שיוורה בדבר
 מהשמות ההם ממנו על השלימות ועל המעלה אשר היה
 המנהג שיוורה עליהם בשמות ההם מן הנמצאות אשר אצלנו
 אבל השלימות אשר ייחדהו בעצמו, ואם כן הנה מיני
 השלימות אשר היה המנהג שיוורה עליהם בשמות ההם
 הרבים מינים רבים יחלק עליהם ויתעצם בכללם, אבל ראוי
 שיורו ממנו בשמות ההם הרבים על עצם אחד ומציאות
 אחד בלתי מתחלק כלל, ואם כן כאשר יודמן בשם מן
 השמות ההם שיהיה מורה בקצת מה שאתנו על מעלה
 ושלימות יוצא מעצמו הנה ראוי שיושם מה שיוורה עליו השם
 ההוא מן הראשון שלימות ומעלה בעצמו כמו היפה אשר
 יורו בו בהרבה מן הנמצאות על שלימות בתבנית או מראה
 או מצב לא בעצם ההוא. והשמות אשר יורו על השלימות
 והמעלה בשמות אשר אצלנו מהם מה שיוורו על מה שהוא
 לו בעצמותו לא מצד שהוא סמוך לדבר אחר כמו הנמצא

והאחד זהדומים להם, אמנם כמו הישר והמיטיב אלו (נ"א לו) השמות, אמנם במה שאצלנו הנה הם יורו על מעלות ושלימות גדר חלק זהו בסמיכות אשר לו אל דבר אחר חוץ ממנו עד שיהיה הסמיכות היא חלק מכלל מה שיורה עליו השם ההוא ושיהיה שם המעלה. והיא זהשלימות ההוא עמידתו במה שהוא סמוך אל זולתו • והדומים לאלו השמות כאשר הועתקו ונקרא בהם הראשון כמו שיורו בהם על הסמיכות אשר לו אל זולתו במה שישפיע ממנו מן המציאות וראוי שלא תשים ההצטרפות חלק משלימותו אשר הורה עליו בשם ההוא ולא שהשלימות ההוא עמידתו בסמיכות ההוא, אבל ראוי שתשים השם ההוא מורה על עצמותו ושלימותו ותשים הסמיכות נמשכת ומשגת לזה השלימות ועל שעמידת הסמיכות ההוא בעצמו ובזה השלימות אשר לו • ותשים הסמיכות נמשכת ומשגת בהכרח למה שעצמו העצם ההוא אשר נזכר • והשמות אשר ישחתף בהם זולתו מהם מה שיכלול כל הנמצאות ומהם מה שישחתפו קצת הנמצאות בהם • והרבה מן השמות אשר ישחתף בהם זולתו יתבאר בו כי השם ההוא יורה תחלה על מציאותו (נ"א שלימותו) ואחר שנית על זולתו לפי מדריגתו מן הראשון במציאות כמו שם הנמצא ושם האחד, הנה שני שמות אלו אמנם יורו תחלה על מה שיחעצם בו הראשון, ואחר כן יורו על הדברים מצד שהם מתעצמים מן הראשון ושהם נחלקים מן הראשון ונקנים מאתו, והרבה מן השמות המשותפים אשר יורו על עצם הראשון ועל מציאותו הנה הם כאשר יורו על זולתו יורו על מה שידמה בו מן הדמיון במציאות בראשון, אם דמיון רב אם דמיון מעט, ויהיו אלו השמות יאמרו על הראשון בקודם שבמינים והאמתי • ויאמרו על זולתו במינים מאוחרים, ואינו נמנע שיהיה קריאתנו לראשון באלו השמות מאוחרות בימן מקריאתנו בהם אל זולתו כי הנה הוא מביאר כי רבים מהם אמנם

קראנו בהם הראשון על צד ההעתקה מזולתו אליו, ואחר
אשר קראנו בהם זולתו בזמן וזה כי הקודם בטבע במציאות
אינו נמנע שיהיה מאוחר בזמן ולא ישיג הקודם ההוא
חסרון, כי הנה בעבור שיהיו אצלנו שמות רבים יורו על
שלימויות מפורסמות אצלנו, והיה רבים מהם אמנם נעשה
אותם הוראה על השלימויות ההם מצד שהם שלימויות לא
מצד שהם המינים מן השלימויות, היה מן המבואר כי
היותר נכבד שבשלימויות אשר אין שלימות יותר שלם מהם
ראשון בשם ההוא בהכרח הנה כל מה ששערנו אנחנו
בשלימות בנמצאות יותר שלם שמנו אותם יותר אמתי
בשם ההוא עד אשר יעלה בדיעתם אל אשר הוא תכלית
השלימות, ונשים אותו הנקרא הראשון בשם ההוא
בטבע, ואחר כן נשים שאר הנמצאות ענינם מן השם
ההוא עניני מדריגתם מן הראשון וזה כמו הנמצא וכמו
האחר: וקצתם יורו על מין מן השלימות מכלתי מין,
ומאלו המינים מה שהוא בעצמו הראשון ביותר נכבד
שבמינים אשר יהיה עליהם זה המין: ונעלה במחשבה
אל העליונה שבמדריגות שלימות המין ההוא עד שלא ישאר
פנים מפני החסרון כלל: וזה כמו המדע והשכל והחכמה,
וכדמיון אלו יתחייב בהכרח שיהיה יותר קודם ויותר אמתי
בשם המין ההוא, ומה שהוא ממיני השלימות יחובר בו
חסרון או פחיתות מה שבמציאות, ועוד היה הפרדו ממה
שיחובר בו יסיר עצמו מן השלימות, הנה אין ראוי שיקרא
בשם המין ההוא מן השלימות: וכאשר היה כן הנה הוא
מאשר יקרא בשמות אשר יורו על פחיתות המציאות יותר
רחוק: ואחר הראשון ימצאו השניים והשכל-הפועל:

הדבור בשניים* והשניים על מדריגות במציאות כי לכל אחד מהם ג"כ מציאות מה שיחעצם בו עצמו ומציאות אשר ייחדהו הוא בעינו מציאותו אשר ישפע מאתו מציאות דבר אחר ולא יצטרכו כאשר ישפיעו מאת מציאותם לזולתם אל דברים יוצאים מעצמותיהם והם כלם יקחו המציאות מן הראשון • וכל אחד מהם ישכיל הראשון וישכיל עצמותו ואין בכל אחד מהם די ספוק כשיהיה שמת אצל נפשו בשישיכיל עצמותו לבד אבל כאשר ישכיל הראשון עם השכיל לעצמותו • וכשיעור יתרון הראשון על מעלת מציאותו יהיה יתרון שמחתו בנפשו כאשר השכיל הראשון על שמחתו בנפשו כאשר השכיל מציאותו, וכן הקש התענגו בעצמותו כאשר השכיל הראשון אל התענגו בעצמותו אשר השכיל עצמותו לפי תוספת יתרון הראשון על יתרון עצמותו, וכן רצונו בעצמותו וחשקו לעצמותו, ויהיה האהוב הראשון זהרצוי הראשון אצל נפשו הוא במה שישיכילהו מן הראשון, ושנית במה שישיכילהו מעצמותו • הנה הראשון אם כן לפי הסמיכות אל אלו ג"כ הוא האהוב הראשון והחשוק הראשון הנה אלו אם כן כולם יחלקו חלוקת מה, והשלימות אשר בכל אחד מהם והחסרון אשר בו ומה ראוי שיקרא בו בכל אחד מהם קל על זה הדמיון וזה בהקשנו אותו אל מה שנאמר בראשון, ואלו השניים כבר נשלם כל אחד מהם מתחלת הענין מציאותו אשר לו על השלימות, ולא נשאר לו מציאות יהיה אפשר שישוב בעתיד ויחפשט אצלו זולת מה שנחן לו מתחלת הענין, ולזה היו אלו לא יתנועעו ולא יחפשטו אל דבר כלל אבל ישפע מציאות כל אחד מהם מציאות גלגל גלגל • והראשון מהם יתחייב מאתו מציאות גלגל הראשון עד שיכלה אל הגלגל האחרון אשר בו הירח, ועצם כל אחד מהגלגלים מורכב משני דברים מנושא ומנפש, והנפש אשר בכל אחד מהם נמצאת בנושא

והיא מחלקי הנפש שכל הפועל הנה היא תשכיל עצמותה ותשכיל השניים אשר מאתם מציאותה ותשכיל הראשון, ועצמי הגשמים השמימיים יחלקו במה שהם עצמים אל דברים רבים והם ממדריגות הנמצאות במדריגה הראשונה מן החסרון בעבור צורך הדבר אשר בו נתעצמו בפועל אל נושא מה והם בהם ידמו העצמים המורכבים מחומר וצורה, ועם זה הנה הם בלתי מספיקים בעצמיהם כשיגיע מאתם דבר אחר זולתם ולא יגיעו משלימותם ויתרונם אל שישפע מאתם פעולה אל זולתם בלתי שיגיע להם מציאות אחר יוצא מעצמיהם, ומן הדברים אשר בהם התעצמו והיוצא ממה שיתעצם בו הדבר מן הנמצאות הוא כמה או איך או זולת זה משאר המאמרות • ולזה היה כל אחד מאלו העצמים בעלי שעורים מוגבלים ותמונות מוגבלות ובעלי איכויות אחרות מוגבלות ושאר מה שימשך לאלו מן המאמרות בהכרח זולת שהוא אמנם היה לו מכל זה הנכבד ממנו, ונמשך לזה כי היה המקום אשר לו יותר נכבד שבמקומות כי היה מתחייב בהכרח שיהיה כל גשם מוגבל במקום מוגבל • ואלו העצמים ג"כ כבר הם דרך מציאותם על השלימות ונשאר מהם דבר מועט אין דרכו שיתם פתאום מתחלת הענין אבל אמנם דרכם שימצא להם דבר בעתיד תמיד והם לזה יתפשטו סביבם להשיגו ואמנם השגתו בתמידות התנועה ולזה יתנועעו תמיד ולא תפסק תנועתם, ואמנם יתנועעו ויתפשטו אל הפחות שבמציאותיהם, ואולם הנכבד שבמציאותיהם ומה שהוא יותר קרוב אל הנכבד כבר הם מתחלת הענין, ונושא כל אחד מהם אי אפשר שיהיה מקבל לצורה אחרת זולת הצורה המגעת לו מתחלת הענין, ועם זה הנה אין בעצמיהם הפכים • ואמנם הנמצאות אשר למטה מן הגשמים השמימיים הנה הם בתכלית החסרון מן המציאות, וזה כי הם לא ינתנו מתחלת הענין

כל מה שיתעצמו בו על השלימות • אבל אמנם נתן להם
 עצמיהם אשר להם בכח הרחוק לכד לא בפועל כי היה
 אמנם לא נתן להם חמרם הראשון לכד ולזה הם מתפשטים
 חמור אל מה שיתעצמו בו מן הצורות • והחומר הראשון
 הוא בכח כל העצמים אשר תחת כל השמים, ומצד מה
 שהוא עצמים בכח יתנועע אל אשר יגיע עצמים בפועל •
 עוד הגיע מחלופו ואיחורו ופחיתות מציאותו עד שלא היה
 אפשר להשתדל ולהתפשט מצד נפשו אל שלימותו כי אם
 במניע מחוץ, ומניעו מחוץ הוא הגשם השמימי וחלקיו ואחר
 השכל הפועל כי הנה אלו יחד ישלימו מציאות כל הדברים
 אשר תחת הגשם השמימי, והגשם השמימי הנה עצמו
 זטבעו ופעולתו שיתחייב מאתו החלה מציאות החומר
 הראשון, ועוד מאחר זה יתן לחומר הראשון כל מה שיש
 זטבעו ואפשרותו והכנתו שיקבל מן הצורות הויות מה
 שתהיינה, והשכל הפועל מוכן בעצמו וזטבעו שיעיין בכל מה
 שזמן לו הגשם השמימי ונתן לו ואיזה דבר ממנו קבל בפנים
 מה ההצלה מהחומר ופרודו ממנו השתדל הצלתו מן
 החומר ומן ההעדר וישיבהו במעלה הקרובה אליו, וזה כשישיב
 המשכלות אשר הם בכח מושכלות בפועל ומזה יגיע השכל
 אשר היה שכל בכח שכל בפועל, ואי אפשר שישוב כן
 דבר זולת האדם, וזו היא ההצלחה הנמורה אשר היא
 יותר נכבדת ממה שאפשר האדם שישגהו מן השלימותי
 ומאלו השנים ישלמו מציאות האדם אשר נשארו מתאחרים
 והוצרך אל הוצאתם אל המציאות בפנים אשר דרכם שיצאו
 אל המציאות בהם, ובפנים אשר דרכם שיתמיד מציאותם
 בהם • והגשמים השמימיים רבים והם יתנועעו בסבוב סביב
 הארץ מינים רבים מן התנועות וישג כלם כח הגלגל
 הראשון והוא אחד ולכן יתנועעו כולם בתנועת הגלגל
 הראשון, ולהם כחות אחרות יובדלו בהם ויתחלפו בהם

תנועתם, והכח אשר ישחף בה כלל הגשם השמימי יתחייב מאתה מציאות החומר הראשון המשוהף לכל מה שתחרה השמים, ויתחייב מן הדברים אשר יוכלו בהם מציאות הצורות הרבות המתחלפות בחומר הראשון, ועוד ישינו הגשמים השמימיים מקרה בעבור חלוף מצבם קצתם מקצתם ובעבור חלוף מצבם מן הארץ שיתקרבו פעמים אל הארץ ויתרחקו פעמים ושיתחברו פעמים ויפרדו פעמים ויראו פעמים ויסתרו פעמים; ויקרה להם שימהרו פעמים ויתאחרו פעמים ואלו ההפכים אינם בעצמיהם אבל בסמיכותם קצתם אל קצתם, או בסמיכותיהם אל הארץ או סמיכותיהם בהכרח לשני הדברים יחד, ומאלו ההפכים אשר יושגו סמיכותיהם יתחדשו בחומר הראשון צורות מתהפכות ויתחדשו בגשמים אשר תחת הגשם השמימיים מקרים מתהפכים ושינויים מתהפכים, וזאת היא הסכה הראשונה במתהפכים הנמצאים בחומר הראשון ובגשמים אשר תחת השמים, וזה כי הדברים המתהפכים ימצאו בחומר אם בעבור דברים מתהפכים או בעבור דבר אחר אין הפך בעצמותו ועצמו אלא שהוא מן החומר על עניינים ויחסים מתהפכים. והגשמיים השמימיים אינם מתהפכים בעצמיהם אבל יחסם מן החומר הראשון יחסים ממנו והם ממנו בעניינים מתהפכים.

והחומר הראשון והצורות המתהפכות הראשונות אשר יתחייב מציאותם בו הם אשר בהם ישלמו הדברים האפשריים המציאות והנמצאות האפשריות הם הנמצאות המתאחרות אשר הם יותר חסרות המציאות והם מעורבות מן מציאות ולא מציאות. וזה כי בין מה שאי אפשר שלא ימצא, ובין מה שאי אפשר שימצא שהם שתי קצוות רחוקות מאד יתאמת על סתירת כל אחד משתי אלו הקצוות והוא מה שאפשר שימצא ומה שאפשר שלא ימצא וזהו המעורב מן מציאות ומן לא מציאות והוא הנמצא אשר ינגדהו ההעדר

ויחבר בו ג"כ העדר, כי הנה ההעדר לא מציאות מה שאפשר שימצא, ובעבור שהיה האפשר מציאותו הוא אחד מדרכי הנמצא והמציאות האפשר אחד מדרכי המציאות המנגדים, הנה הסבה הראשונה אשר מציאותו בעצמו, אמנם לא ישפע במציאות מה שאי אפשר שלא ימצא לכד אבל ישפע במציאות מה שאפשר שלא ימצא עד שלא ישאר דבר מדרכי המציאות שלא נתנו, והאפשר אין בנפש טבעו שיהיה לו מציאות אחד בהגעה אבל הוא אפשר שימצא כך ושלא ימצא, ואפשר שימצא דבר ושימצא מה שהוא כנגדו ועניינו משני המציאות המתנגדים ענין אחר ואין בשימצא זה המציאות יותר ראוי משימצא המתנגד לו, והמתנגד הנה הוא אם העדר או הפך או שניהם יחד ולזה יתחייב שימצאו הנמצאות המתנגדות על אחד משלשה פנים או בשני עתים או בעת אחד משני צדדים מתחלפים או שיהיו שני דברים ימצא כל אחד מהם מציאות מתנגד למציאות האחר, והדבר האחר אפשר שימצא שתי המציאות המתנגדות בשני פנים לכד או בשני עתים או משני צדדים מתחלפים, והמציאות המתנגדות אמנם יהיו בצורות המתהפכות והגיע הדבר על אחד מהמתהפכים היא מציאותו על ההגעה ואשר אפשר שימצא שתי המציאות המתהפכות הוא החומר כי הנה בחומר יהיה מציאותו אשר לו על זולת ההגעה ובצורה יהיה מציאותו אשר הגיע לו הנה שתי מציאות מציאות מגיע בדבר מה ומציאות בלתי מגיע בדבר אחר ולזה מציאותו באמתת חמרו שיהיה פעם זה ופעם זה, ובאמתת צורתו שימצא מציאותו זה זולת נגדו י ולזה יתחייב בהכרח שיתן השתי מציאות יחד וזה לפי אמתת זה פעם ולפי נגדו פעם, והאפשר על שני דרכים אחד מהם מה שהוא אפשר שימצא דבר מה ושלא ימצא הדבר ההוא וזה החומר, והשני מה שהוא אפשר שימצא

בעצמותו ושל לא ימצא וזהו המורכב מן החומר והצורה, והנמצאות האפשריות על מדריגות והתחונה מהם מה שלא יהיה לו מציאות מגיע ולא באחד משני ההפכים וזהו החומר הראשון • ואשר במדריגה השנית מה שהגיעו להם מציאות בהפכים אשר הגיעו בחומר הראשון והם היסודות ואלו באשר הגיעו נמצאות בצורות מה הגיע להם בהגיע צורות אפשרות שימצאו מציאויות אחרים מתנגדים ג"כ וישבו חמרים לצורות אחרות עד כי כאשר הגיעו להם ג"כ הצורות ההם נתחדש להם בצורות השניות אשר נתחדשו להם אפשרות שימצאו ג"כ מציאויות אחרות מתנגדות בצורות אחרות מתהפכות וישבו הם ג"כ חמרים לצורות אחרות עד כי כאשר הגיעו להם אותם ג"כ הגיע להם בהם אפשרות שימצאו ג"כ מציאויות אחרים מתנגדים וישבו חמרים לצורות אחרות ולא יסור כן עד אשר יכלה אל צורות אי אפשר שיהיו הנמצאות המגיעות בצורות ההם חמרים לצורות אחרות זיהיו צורות הנמצאות ההם צורות לכל צורה שקדמה לפניה, ואלו האחרונות היותר נכבדות שבנמצאות האפשריות • והחומר הראשון הפחות שבנמצאות האפשריות והאמצעיות ביניהם ג"כ על מדריגות וכל מה שיהיה מהם יותר קרוב אל החומר הראשון היה יותר פחות וכל מה שהיה יותר קרוב אל הצורות היה יותר נכבד, והחומר הראשון מציאותו הוא שיהיה לזולתו תמיד ואין לו מציאות בעבור עצמותו כלל, ולזה כאשר לא ימצא זה אשר הוא בעבורו גברא לא ימצא הוא ג"כ ולזה כאשר לא תמצא צורה מאלו הצורות לא ימצא הוא ג"כ, ולזה אי אפשר שיהיה החומר הראשון נפרד מצורת מה שום עת כלל • ואולם הנמצאות אשר צורתם צורת הצורות הנה הם בעבור עצמותם תמיד ואי אפשר שיהיו בצורתם נבראות בעבור זולתם ר"ל שיתעצם בהם דבר אחד ושיהיו חמרים לדבר אחר • ואולם

האמצעיות הנה הם כבר היו נבראות בעבור עצמותם ונבראות
 בעבור זולתם עוד כל אחד מהם יש לו אמתות וראוי בחמרו
 ואמתות וראוי בצורתו, ואשר לו באמתת חומרו הוא שימצא
 דבר אחר מתנגד למציאות אשר הוא לו ומה שיש לו
 באמתת צורתו הנה הוא שישאר על המציאות אשר לו
 ולא יסור. ואם היה לו שני עניינים ראויים מתהפכים הנה
 היושר שיפרע כל אחד משני חלקיו השווים וימצא פעם דבר
 מה ואחר יפסד וימצא דבר מתהפך למציאות הראשון, ועוד
 זה ג"כ ישאר פעם ואחר יפסד וימצא דבר אחר הפך
 לראשון וכן תמיד וג"כ כל אחד מאלו הנמצאות המתהפכות
 חמרו חומר למתנגד לו, הנה אצל כל אחד מהם (ס"א
 משניהם) דבר הוא לזולתו, ואצל זולתו דבר הוא לו כי היו
 חמריהם הראשונים משותפים ויהיו כאלה לכל אחד אצל
 כל אחד מן הצד אמתות מה וראוי שישוב מכל אחד לכל
 אחד והיושר בזה מבואר והוא שהוא ראוי שימצא א' מה
 שאצל כל אחד ויפרעהו. והנמצאות האיפשריות בעבור
 שלא יהיה להם בנפשם ספוק ויתפשטו מצד נפשם אל מה
 שנשאר עליהם מן המציאות כי היו אמנם נתן להם החומר
 הראשון לבד ולא כשהגיע להם מציאות היה בהם ספוק
 שישמרו מציאותיהם על נפשותם ולא ג"כ כאשר היה
 להם חלק שותף מציאות אצל הפכו יהיה אפשר לו מצד
 נפשו שיתפשט לקנותו התחייב בהכרח שיהיה לכל אחד מהם
 מחוץ פועל הניעהו ויתעוררהו אל אשר הוא לו הוצרך אל
 שומר ישמור עליו מה שכבר הגיעו לו מן המציאות, והפועל
 הראשון אשר יניעם אל צורתם וישמרם עליהם כאשר הגיעו
 להם הוא הגשם השמימי וחלקיו ויעשה זה על פנים מהם
 שיניע בזולת אמצעי ובזולת כלי דבר מהם אל הצורה אשר בה
 מציאותו ומהם שיתן לחומר כח יתעורר בה מצד נפשו ותתנועע
 הצורה אשר בה מציאותו ומהם שיתנו לדבר מה כח יניע לדבר

ההוא בכח ההוא דבר אחר אל זולתו אל הצורה אשר בה
 מציאותו אותו האחר ומהם שיחננו לדבר מה כח ויתן
 הדבר ההוא אל דבר אחר כח ינוע בהם האחר ההוא
 חומר אל הצורה אשר דרכה שתמצא בחומר וכזה יהיה
 כבר התנועע החומר באמצעות שני דברים אחרים, וכך
 פעמים יהיה הנעתו לחומר באמצעות שלשה דברים או יותר
 על זה הסדר, וכן ינתן ג"כ לכל אחד מה שישמור בו
 מציאותו או שיושם עם צורתו אשר בה מציאותו כח אחרת
 או כשיושם מה שישמור בו מציאותו בגשם אחר יוצא ממנו
 וישמור מציאותו כשישמר עליו אותו הגשם האחר המושם לזה
 ואותו האחר הוא העובד לזה בהשמר מציאותו עליו ופעמים
 יהיה שמירת מציאותו עליו אם בעבודת גשם אחר לו או
 בעבודת (נ"א בעזר) גשמים רבים מזומנים כדי שישמר בהם
 מציאותו, ורבים מן הגשמים יתחברו אליהם עם זה כחות
 אחרות יעשו בהם מן החמרים דומיהם כאשר יתנו להם
 צורות דומות לצורות אשר להם, ואלו החמרים פעמים יפגע
 בהם הפועל ובהם הפכו הצורות אשר אצלם דרך הפועל
 שיניעם ויצטרך עם זה אל כח אחרת יסיר בה הצורה ההיא
 המתהפכת, ובעבור שיהיה ג"כ בלתי נמנע שיהיה זולתו
 יעשה בו כמו שהיא פעולתו בזולתו ויחפש לבטלו כמו
 שיחפש הוא בטול זולתו יתחייב שיהיה באלו כח אחרת
 יעמוד בה כנגד המתהפך אשר יחפש בטול מציאותו ואשר
 בו יסיר מציאות זולתו ויפשיטהו צורתו אשר בה מציאותו,
 פעמים יהיה כח בעצמותו מחוברת אל הצורה אשר בה מציאותו
 ופעמים תהיה הכח ההוא בגשם אחר חוץ מציאותו ותהיה
 אם כלי או עובדת לו כשיתעורר החומר המזומן לו מפני (נ"א מהפכי)
 הגשם ההוא דמיון זה האפעה הנה זימן המין כלי ליסודות ועובד
 להם כשיתעורר משאר בעלי החיים חמרי היסודות וכן הכח
 אשר יעשה בה מן החמרים דומה לו במין פעמים תהיה

מחוברת בצורתו בגשם אחד ופעמים יהיה בגשם אחר חוץ
מעצמותו כמו שבכת הזרע לבעלי החיים הזכר הנה הוא
כלי לו, ואלו הכחות ג"כ צורות בגשמים אשר להם אלו
הכחות זדמיוני אלו הדברים הם לזולתם ר"ל שהם נבראות
בעבור שיהיו כלים או עובדים לזולתם, ואלה הכחות כלים
וכאשר יהיו מחוברים בצורה בגשם אחר יהיו כלים בלתי
נפרדים, וכאשר יהיו בגשמים אחרים יהיו כלים נפרדים,
ואלו הנמצאות לכל אחד מהם ראוי ואמתות בחמרו וראוי
ואמתות בצורתו, ומה שראוי בחמרו הוא שימצא הפך
המציאות אשר לו, ואולם מה שיהיה ראוי באמת
צורתו הוא שימצא המציאות אשר הוא לו אם לעצמותו לבד
או שיהיה מציאותו באמת צורתו בעבור זולתו ואם שיהיה
היותו ראוי באמת צורתו שיהיה לו זולתו ר"ל שיהיה לו
דבר אחד נברא בעבורו, ואם שיהיה מין אחד יתחבר בו השני
דברים וזה שיהיה לעצמותו ושיהיה לזולתו ויהיה ממנו דבר
אחר ימצא לעצמותו ויעשה בעבור זולתו, ומה שהוא בעבור
זולתו באמת צורתו הנה הוא אם חומר לו או כלי או עובד לו,
ועם שנברא זולתו בעמרו הנה הוא אם חומר לו או כלי או עובד
לו, ויגיע תחלה מהגשמים השמימיים ומהתחלפות תנועתם
אל היסודות, ואחר הגשמים המחצבים ואחר הצמחים
ואחר החי בלתי מדבר ואחר החי המדבר, ויתחדשו אישי
כל מין מהם על דרכים מן הכחות רבים אין מספר, ועוד
לא יסתפקו באלו הכחות אשר הושמו בכל מין מהן כשיעשו
או ישמרו מציאותם מבלתי שיהיו הגשמים השמימיים ג"כ
במיני תנועתם יעזרו קצתם על קצתם, ויבטלו פעולות קצתם עם
חלוף ועקב עד כאשר יעזרו זה בעת מה על הפכו יבטלו
בעת אחרת ויעזרו הפכו עליו וזה במה שיוסיף מן החום
על דרך משל או הקור או יחסר מהם במה שדרכם שיפעלו
או יתפעלו בחום או בקור הנה הם יוסיפו אותם פעמים ויחסרו

אותם פעמים • והגשמים אשר תחתם בעבור השתתפם
 בחומר הראשון וברבים מן החמרים הקרובים ולהתדמות
 צורותם והתהפך צורות הקצת שכקצתם יעזר קצת וקצתם
 יבטל קצתאם על הרוב ואם על המעט לפי התדמות כחותם
 והתהפכם כי המתהפכים יבטלו והמתדמים יעזרו ויסתכבו אלו
 הפעולות בנמצאות האפשריות ויתחברו ויגיעו מהם מזגים
 רבים אלא שהם ילכו אצל התקבצם על חבור ושווי ושיעור
 יגיע בו לכל נמצא מן הנמצאות חלק שווה הנחלק לו מן
 המציאות בטבע אם לפי חמרו ואם לפי צורתו ואם לפי
 השני דברים יחד, ומה שהוא באמת צורתו ויהיה אם
 לעצמותו אם לזולתו אם לשני הדברים יחד • והחי חמדבר
 אמנם לפי צורתו הנה הוא אינו בעבור מין אחר לא על
 דרך החומר ולא על דרך הכלי והעכדות, ואולם מה
 שלמטה ממנו הנה כל אחד מהם באמת צורתו אם שיהיה
 לזולתו לבד ואם שיתחבר בו שני הדברים יחד שימצא
 לעצמותו ושימצא לזולתו, והאמת שיפרע בטבע שני חלקיו
 השווים יחד וכל אלו הדברים אם שילכו על השווי ואם על הרוב
 ואם על המיעוט וההוה על המיעוט הוא מתחייב לטבע האפשר
 חיוב הכרחי ואינו בהכנס עליו זר, ועל הפנים האלו בדרך
 הזאת התמידו הנמצאות האפשריות והנהיגו ענינם והלך ענין
 השיווי בהם עד שהגיע לכל אפשר חלקו השווה מן המציאות
 לפי הראוי בו, והדברים אשר בהם אלו הכחות הפועלות או
 השומרות פעמים יעשו בהם הגשמים השמימיים אחר אשר
 הגיעו בהם הכחות פעולות מתהפכות לכחות וימנעו מקבלם,
 וכן פעמים ימנעו אלו מקבול פעולות קצתם בקצתם, ויחלשו
 קצתם מקצתם, והאפשריים אשר בהם כחות פועלות פעמים
 יהיה אפשר שלא יעשו אם לחולשתם ואם למניעת הפכים
 עליהם אם לכח הפכיהם ואם בעבור שהפכיהם יעזרו אותם
 מחוץ דברים דומים להם ואם שיבטל פעולת הפועל מבטל

אחר מצד אחר • ואמנם הגשמים השמימיים הנה הם פעמים אפשר שלא יעשו ושלא יגיעו מאחם בנושאייהם אשר תחתייהם פעולה לא בעבור חולשה תהיה בהם מנפשם אבל בעבור המנע נושאייהם מקבול פעולתם או בשיהיה פועל אחר מן האפשריים יעזר נושאייהם ויחזקם בו האפשריים בעבור שנתן להם הכחות מתחלת הענין והונחו יעשו קצתם בקצת היה אפשר שיהיו הפך פעולות הגשמים השמימיים או יתדמו להם ויהיו הגשמים השמימיים אחר נתינתם הכחות ההם עוזרים להם או מבטלים • ואלו הגשמים האפשריים והמציאות הנמצאים בטבע מהם מה שמציאותו בעבור עצמותו לא כדי שיעשה בדבר אחר ולא שיסודר מאתו פועל מה אם בעצמותו ואם בזולתו, ומהם מה שהוכן בעבור שיקבל פועל זולתו, ואשר הוא נברא בעבור עצמותו לא בעבור דבר אחר כלל פעמים יסודר מאתו פועל מה על צד שפע מציאות במציאות דבר אחר, ואלו כלם כאשר היו בענין מן המציאות דרכם בענין ההוא שיהיה מאתם הדבר אשר דרכם שיהיה מאתם בלתי מבטל עצמיותיהם היה הענין ההוא ממציאותם שלימותם האחרון, וזה כמו ענין הראות בעת שיראה, וכאשר היו בענין מן המציאות אין דרכם בענין ההוא לכדו שיהיה מאתם מה שדרכו שיהיה מאתם מכלתי שיעתק אל מציאות יותר נכבד מן המציאות אשר לו עתה היה הענין ההוא שלימותו הראשון, וזה כמו יחס ענין הכותב הישן בכתיבה אל ענינו והוא ער או כמו ענינו בו יגע או אצל המנוחה מן היגיעה אל ענינו בו והוא יכתוב, והדבר כאשר היה אל שלימותו האחרון והיה זה מה שדרכו שיסודר מאתו פועל לא יתאחר מאתו פעולתו והגיע משעתו בלא זמן, אמנם אם יתאחר פועל מה שהוא על שלימותו האחרון במונע שהוא חוץ מעצמותו וזה כמו מה שימנע אור השמש מן הדבר המסתתר

בכוחל • והדברים הנפרדים מהחומר הנה הם בעצמיהם על
 שלימותיהם האחרונים מתחלת הענין ולא יתחלק דבר מהם
 אל שני ענינים ענין הוא בהם על שלימותו הראשון וענין הוא
 בהם על שלימותו האחרון ובעבור שהם אין הפכים להם ולא
 לנושאיהם הנה אין מונע להם בשום פנים כלל ולא יתאחרו
 מאתם פעולותיהם • והגשמים השמימים הנה הם בעצמיהם
 על שלימותיהם האחרונות ופעולתם המתהווה מהם תחלה הגעת
 גדליהם (נ"א גשמיהם) ושיעוריהם ותמונתם ושאר מה שהוא
 להם ממה שלא יתחלק עליהם ופעולתם ההוה מאתם שנים
 היא תנועתם וזה פעולתם על שלימותם ואין להם הפכים
 מחוץ ולכן לא הפסק תנועתם ולא בשום עת כלל, אמנם
 הגשמים האפשריים הנה כבר יהיו פעמים על שלימותיהם
 האחרונים, ובעבור כי לכל אחד מהם הפכים היה שיתאחר
 מאתם פעולתם בעבור שני הדברים האלה יחד או לאחד
 מהם כי הכוח לא יסודר מאתו פועל מה או בעבור שהוא
 ישן או טרוד בענין אחר או כי חלקי הכתיבה אינם עומדים
 בדעתו בעת ההיא • או בעבור שאלו כלם על השלימות אבל
 לו מונע מחוץ, והמכוון במציאות אלו כלם שיהיו על
 שלימותיהם זהדבר אמנם יהיה בטבע לא בהכרח על
 שלימותו הראשון כדי שיגיע מאתו השלימות האחרון אם
 בעבור שהוא דרך אליו או בעבור שהוא עוזר עליו כמו השנה
 והמנוחה לחי בעקב היגיעה מן הפועל ישוב בה הכת אל
 הפועל, ועוד כי אלו ג"כ הגיע מקצתם שהיו עצמיהם בלתי
 מכפיקים כשהגיע להם שלימותיהם מבלתי שימצאו נמצאים
 אחרים יוצאים מעצמיהם משאר המאמרות האחרות וזה
 כשיהיה להם גשמים ותמונות ומצבים ושאר המאמרות מקושי
 או רכות או חום או קור או זולתו משאר המאמרות • ורבים
 ממיני אלו הגשמים הנה מרה שתחרת כל מין מהם מן
 האישים עמידתו מחלקים מתמידים ותמונותם בלתי מוגבלות

כמו היסודות והגשמים המחצבים, ואמנם תהיינה תמונותיהם
 לפי מה שיקרה מפועל מה עליהם לפי תמונות דברים המקיפים
 בהם וכן שיעורי גדליהם בלתי מוגבלים אלא שהם אינם
 בלתי מתיחסות בגודל וחלקיהם יתחברו פעמים ויפרדו
 פעמים ומהם מה כשהתחברו פעמים במקום אחד ידבקו,
 ומהם מה כשהתחברו יתמששו לכד ולא ידבקו, ואין פרידותם
 ודביקותם על סדר מוגבל אבל כמו שיקרה לפי הפועל
 לחבורם ופרודם, וכן אין בהכרח יטה מה שתחת כל אחד
 מהן קצתם מקצתם אבל ילך זה בהם כפי מה שיקרה אבל
 שלימיותיהם לא יגיעו, ואם היו אלו המקרים בהם על איזה
 ענין שהודמן הנרה אלו הדברים בהם מן האפשריים על
 השווי, ואולם הצמחים והחי הנה מה שתחת כל אחד מהם
 נאחו בטבע קצתו, ומקצת מיוחד במציאות אין המציאות
 שהוא לזולתו ולזה לא ימנה בהם מספר בטבע, ולא אחד
 מהם מחבר מחלקים בלתי מתדמים במספר, וכל אחד
 מחלקיו מוגבל בגודל והתבנית והאיכות והמצב והמדריגה וסוגי
 הדברים האפשריים להם מדריגות במציאות לפי מה שאמרנו
 והתחתון מהם עוזר העליון על המציאות האפשר לכל אחד מהם,
 אולם היסודות הנה הם יעזרו כללם בחלקיהם כלם בפנים הג'
 בדרך החומר ובדרך העכדות והכלים, ואולם המחצבים הנה הם
 יעזרו הנשארים לא בכל מין מהם ולא בכל דרך מדרכי העזר
 אבל מין מהם בדרך החומר ומין בדרך העכדות כמו ההרים
 בהויות המימות הטבעיים מן המעיינות ומין בדרך הכלי,
 ומיני הצמחים כבר יעזרו החי באלו הצדדים הג' וכן החי
 בלתי מדבר יעזור החי המדבר באלו הפנים השלשה, הנה
 קצתם יעזרו אותו על דרך החומר וקצתם על דרך העכדות
 וקצתם על דרך הכלי, ואולם החי המדבר הנה הוא כאשר
 לא היה סוג אחד מן האפשריים יותר נכבד ממנו לא
 יהיה בו עזר בשום פנים לדבר אחר יותר נכבד ממנו, וזה

כי הוא בדבר לא יהיה חומר לדבר אחר ולא כלי לדבר
זולתו ולא הוא בטבע עובד לזולתו כלל.

ואולם עזרו במה שהוא מדבר בדבור וברצון לא בטבע
למה שהוא זולתו מן האפשריים וקצתם לקצתם נניח
זכרונם כי הנה פעמים יעשה בדבור פעולות יהיו במקרה
עובדות לרבים מן הדברים הטבעיים כמו בקיעת המים
ונטיעת האילנות וזריעת הזרעים והרבעת הבהמות ומרעתם
ומה שדומה לזה. ואולם בטבע אין דבר ממנו יעבוד
מין אחר זולת מינו ואין ממינו כלי למין אחר כלל.
ואולם עזרת השפל מסוגי הדברים האפשריים הנה הוא
כמו שאמרנו אין דבר מן החי המדבר יעבוד ולא יעזור מה
שלמטה ממנו מן המינים כלל וזה בצורתו וזה ראוי שיובחן
מאתנו בעזרת המינים קצת בקצת. ואולם החי בלתי
מדבר הנה הוא במה שהוא חי לא יהיה חומר לדבר
יותר חסר ממנו כלל כי הנה הוא אין דבר ממנו בצורתו
חומר לצמחים. ואולם על דרך העבדות והכלי הנה הוא
בלתי נמנע. אבל קצת החיות נבראות בטבע לעבדות
היסודות כאשר ישיבו אליהם הדברים הרחוקים מהם
כמו החיות בעלות הארס השונאות בטבע לשאר מיני בעלי
החיים כמו האפעה הנה הם יעבדו היסודות בארסם כאשר
ישיבו מיני בעלי החיים אליהם, וכן הארס אשר בצמחים
ואפשר שיהיו אילו ארס במציאות בסמיכות. והנה המין
ההוא יעבוד שני דברים. וראוי שתדע כי החיות הצפעיות
אינם כמו מין אפעה כי ארס מין האפעה אינם כדי לתקן
מאכלם משאר בעלי חיים אבל שהם שונאים בטבע כל
מיני בעלי החיים ויכונו לבטלם. והצפעיים אין טריפתם
השנאה בטבע אבל שהם יחפשו בו המזון ומין האפעה
אינו כן, והמתצבים הנה הם במה שהם כן אינם חומר
ליסודות אבל יעזרו אותם בדרך הכלי כמו ההרים בהויות

המימות • וממיני החי והצומח מהם מה שאי אפשר שיגיע
ההכרחי מענינם כי אם בהתקבץ קבוץ מאישיהם קצתם
עם קצתם • ומהם מה שכבר ישיג כל אחד מהם ההכרחי
ואם יפרד קצתם מקצתם, אבל לא יגיע אל הטוב שבענינו
כי אם בהתקבץ קבוץ מאישיהם קצתם עם קצתם • ומהם
מי שישלם לכל אחד מה שישגי עוננו ההכרחי והנכבד
ואם יפרד קצתם מקצתם • אבל שהם אם יתקבצו לא יעיק
קצתם קצת מדבר ממה שהוא לו, ומהם מה שהם כאשר
יתקבצו יעיק קצתם קצת אם מן ההכרחי ואם מן הטוב
מענינו, ולזה ממיני בעלי חיים מה שיפרד מאישיהם
קצתם מקצת תמיד בכל ענינו עד בהולדה כמו רבים
מבעלי חיים אשר בים • ומהם מה שלא יפרדו קצתם
מקצת כי אם בהולדה לכד • ומה שלא יפרד קצתם מקצת
ברוב עניינים כמו הנמלים והדבורים ורבים זולתם כמו
העופות אשר ירעו ויעופו אגודות אגודות, והאנשים מן
המינים אשר אי אפשר שישלם ההכרחי מענינם ולא
שישיגנו היותר נכבד מענינם כי אם בקבוצים קבוצים
רבים מהם ביישוב אחד והקבוצים האנושיים מהם
גדולים מהם בינונים ומהם קטנים, והקבוצים הגדולים
הם קבוצי אומות רבות יתקבצו זיפורו, והבינוני היא אומה,
והקטן הוא אשר תקיף אותו המדינה, ואלו חגי הם
הקבוצים השלמים, והמדינה היא הראשונה ממדרגות
השלימות • ואולם החבורים בעיירות ובאחד מחלקי המדינה
והשווקים והבתים הם הקבוצים החסרים ואלו מהם שהוא
יותר חסר מאד והוא הקבוץ אשר בבית והוא חלק מן
הקבוץ אשר בשוק והקבוץ אשר בשוק הוא חלק מן
הקבוץ אשר בחלק אחד מחלקי המדינה, והקבוץ אשר
בחלק אחד מחלקי המדינה הוא חלק מן הקבוץ
המדיני; והקבוצים אשר בחלקי המדינה והקבוצים אשר

בעיירות שניהם בעבור המדינה זולת כי ההפרש אשר ביניהם כין החלקים הם חלקי המדינה והעיירות עבדי המדינה, והקבוץ המדיני הוא חלק האומה והאומה תחלק למדינות, והקבוצים האנושיים השלימים במוחלט יחלקו לאומות, והאומה תוכר מאומה בשני דברים טבעיים בצורות הטבעיות ר"ל פרצוף פניהם וכמדות הטבעיות, וכדבר שלישי מונח ר"ל מוסכם ולו מבוא בדברים הטבעיים והוא הלשון, ר"ל הדבור אשר בו יהיה הכאור ומן האומות מה שהם גדולות ומה שהם קטנות. והסכה הטבעית הראשונה בחלוף האומות באלו העניינים דברים אחד מהם חלוף החלקים השמימים אשר נוכח ראשם מן הכדור הראשון, ועוד מכדור הכוכבים הקיימים ועוד חלוף מצבי הכדורים הנוטים מחלקי הארץ ומרה שיקרה להם מן הקירוב והריחוק וימשך לזה חילוף חלקי הארץ אשר הם יישוב האומות; הנה אלו החלופים אמנם ימשך מתחילת הענין מנוכח הארץ מחלקי הכדור הראשון, עוד חלוף מה שנוכח הארץ מכדור הכוכבים הקיימים עוד חלוף מצבי הכדורים הנוטים ממנה וימשך לחלוף חלקי הארץ חלוף האדים אשר יעלו מן הארץ וכל אדמת חדש מארץ הנה הוא יהיה דומה לארץ ההיא וימשך לחלוף האדים חלוף האויר וחלוף המימות בעבור כי המימות בכל עיר אמנם יהיו מן האדים אשר תחת הארץ בעיר ההיא, וחומר (נ"א ואויר) כל עיר מוקף באד אשר יעלה אליו מן הארץ, וכן ימשך ג"כ מה שנוכח ראשם מן הכדור הראשון וחלוף כדור הכוכבים הקיימים וחלוף מצבי הכדורים הנוטים חלוף האויר וחלוף המימות וימשך זה לחלוף הצמחים וחלוף מיני בעלי החיים בלתי מדברים ויתחלפו מונוי האומות וימשך לחלוף מזונם חלוף החמרים והורעים אשר מהם יתהוו האנשים אשר הם חלוף ההולכים, וימשך לזה חלוף הצורות וחלוף המדות הטבעיות, וכן הנה חלוף מה שנוכח

ראשם מחלקי השמים יהיה גם כן סברה להתחלק הצורות והמדות בזולת הצד אשר זכרנו וכן חלוקת האויר יהיה סבה לחלוקת הצורות והמדות בזולת הצד אשר זכרנו. עוד יתחדש מעור אלו חלופים יתחלפו בהם צורות האומות ומדותיהם ועל הצד הזה וכדרך הזאת התחברות אלו הטבעיים והתקשר קצתם בקצת ומדריגתם ואל זה השיעור יגיעו הגשמים השמימיים בשלימות אלו. ומה שישאר אחר זה מן השלימות האחרות אין מדרך הגשמים שיחנו אותם אבל זה מדרך השכל הפועל ואין פאלו מין שיהיה אפשר שיחן לו השכל הפועל השלימות הנשארות זולת האדם. והשכל הפועל הוא כמה שיחן לאדם על דמיון מה שעליו הגשמים השמימיים, כי הנר יחנו לאדם כח והתחלה בו יתפשט או בו יוכל האדם להתפשט מצד נפשו אל שאר מה שנשאר עליו מן השלימות, וזאת ההתחלה היא החכמות הראשונות אשר יגיע בחלק המדבר מן הנפש, ואולם יחנו לו הידיעות ההם אחר אשר יקדם באדם ויגיע לו תחלה החלק המרגיש מן הנפש, והחלק המתעורר אשר בו יהיה התשוקה והתאוה נמשכים לחוש. וכל אלו השניים מחלקי הגוף והוא באלו השנים יגיע הרצון, כי הנה הרצון אמנם יהיה תחלה תשוקה מהרגש והתשוקה תהיה בחלק המתעורר וההרגש בחלק המרגיש, עוד יגיע אחר זה החלק המדמה מן הנפש והתשוקה הנמשכת לו ויגיע רצון שני אחר הראשון והנה הרצון הזה תשוקה מדמיון. ומאחר שיגיעו אלו השנים אפשר שיגיעו לו אלו הידיעות הראשונות אשר יגיעו מן השכל הפועל בחלק המדבר ויתחדש אז באדם מין הרצון השלישי והוא התשוקה מן הדבור וזהו המיוחד בשם הבחירה וזהו אשר יהיה באדם לכד זולת שאר בעלי החיים ובוה יוכל האדם שיעשה הטוב והרע הנאה והמנונה ובעבור זה יהיה העין והצדק כלומר החובה והזכות. ואולם שני מיני

רצון הראשונים כבר יהיו בחי בלתי מדבר וכאשר הגיעו אלו
 באדם יוכל בהם שיחפשט אל ההצלחה ושלא יתפשט, ובהם
 יוכל שיעשה הטוב והרע והנאה והמגונה וההצלחה הוא
 הטוב במוחלט וכל מה שיועיל בשחושג בו ההצלחה ותגיע
 בו הוא ג"כ טוב לא בעבור עצמותו אבל בעבור תועלתו
 בהצלחה וכל מה שיעיק מההצלחה בפנים מה הנה הוא הרע
 במוחלט והטוב המועיל בהשיג ההצלחה פעמים יהיה דבר
 ממה שהוא נמצא בטבע ופעמים יהיה ברצון והרע המעיק
 בהשגת ההצלחה פעמים יהיה דבר ממה שהוא נמצא בטבע
 ופעמים יהיה ברצון * ומה שהוא בטבע הנה יתנוהו
 הגשמים השמימיים לא מכונה בהם לעזור השכל הפועל
 על כוונתו ולא כוונה לחלוק עליו כי הנה אין המועיל ולא
 המזיק ממה שיתנוהו הגשמים השמימיים והוא מכון מהם
 לעזור השכל הפועל על זה ולא המעיק לו מן כוונתו מן
 הטבעיות הוא כוונה מן הגשמים השמימיים להפך השכל
 הפועל בדבר ההוא, אבל בעצם הגשמים השמימיים שיתנו
 בל מה שבטבע החומר שיקכלהו בלתי נשואים כזה כמה
 שיועיל בכוונת השכל הפועל ולא במה שיזיק, ולזה לא
 ימנע שיהיה בכל מה שיגיע מן הגשמים השמימיים פעמים
 הנאות בכוונת השכל הפועל ולא שיזיק ופעמים ההפך * ואולם
 הטוב הרצוני והרע הרצוני והם הנאה והמגונה הנה הם
 יתחדשו מן האדם לבד והטוב הרצוני אמנם יתחדש בדרך
 אחר * וזה כי כחות הנפש האנושית חמש * המדברת העיונית,
 והמדברת המעשית, והמתעוררת, והמדמה, והמרגשת,
 וההצלחה אמנם ישכילה האדם וישער למה היא כח
 המדברת העיונית ולא דבר אחר משאר הכחות, וזה כשילמוד
 ההתחלות והידועות הראשונות אשר נתן לו השכל הפועל, וכאשר
 ידע אותם ואחר השתוקק להם כח המתעוררת והשתכל כמה
 שראוי שיעשה עד שישגם במדברת המעשית ועושה אותם

אשר הוציא מלבו בעצה מן הפעולות בכלי הכח המתעוררת
 והיו המדמה והמרגשת אשר הם בו סועדות ומהנות למדברת
 ועוזרות לה בהעיר האדם אל הפעולות אשר ישיג בהם
 ההצלחות היה אשר יתחדש אז מן האדם טוב כלו, וכפנים
 הוזה לבדו יתחדש הטוב הרצוני, ואולם הרע הרצוני הנה הוא
 יתחדש כאשר אומר, והוא כי המדמה והמרגיש אין אחד
 מהם ישער הצלחתו ולא המדברת ג"כ תשער ההצלחה בכל
 עניון, אבל אמנם תשער המדברת בהצלחה כאשר התפשטה
 אל השגתה, ובכאן דברים ממה שאפשר שידומה לאדם
 שהוא הוא אשר ראוי שיהיה הבטחון והתכלית בחיים כמו
 הערב והמועיל וכמו הכבוד והשררה והדומים לזה. וכאשר
 יתחיל האדם להשלים החלק המדבר העיוני ולא ישער
 בהצלחה ויתעורר אצלה ויעמיד לתכלית אשר יכוין אותו
 בחייו דבר אחר זולת ההצלחה ממועיל או ערב או נצוח או
 כבוד והשתוקקם במעוררת ויעיין בהוצאתו מלבו מה שיגיע
 בו התכלית שהוא במדברת המעשית ויעשה הדברים ההם
 אשר הוציא מלבו בכלי הכח המתעוררת והעירוהו המדמה
 והמרגיש ועל זה יהיה מה שיחדש אז רע לו. וכן כאשר
 היה האדם כבר השיג ההצלחה וידע אותה אלא בעבור שהוא
 לא ישים אותו בטחונו ותכליתו לא ישתוקק אליה או תשוקתו
 תשוקה חלושה, וישים תכליתו אשר ישתוקק אליו בחייו דבר
 אחר זולת ההצלחה ויעשה שאר כחותיו כשישיג בהם
 התכלית ההיא הוזה מה שיחדש ממנו רע כולו, וכאשר
 היה המכוון במציאות האדם שישיג ההצלחה והיה זה הוא
 השלימות האחרון אשר יאמן שינתן לו במדה שאפשר
 שיקבלוהו מן הנמצאות האפשריות הנה ראוי שיאמר בפנים
 אשר בו אפשר שישוב האדם אצלה אל ההצלחה ואמנם
 יהיה זה כשיהיה השכל הפועל כבר נתן תחילה המושכלות
 הראשונות אשר הם הידיעות הראשונות, ואין כל אדם נברא

מוכן לקבל המושכלות הראשונות, כי אישי האדם יתחדשו בטבע מכחות שיש להם אחת על אחת יתרון ועל מדרגות משתנות ויהיה מהם מי שלא יקבל בטבע דבר מן המושכלות הראשונות, ומהם מי שיקבלם על זולת ענינם כמו השוטים, ומהם מי שיקבלם על ענינם, ואלו הם אשר בריאתם האנושית שלימה ואלו לבד בלתי הראשונים אפשר שישיגו ההצלחה, והאנשים אשר בריאתם שלימה להם בריאה משותפת הוכנו בה לקבל מושכלות הם משותפות לכולם יתפשטו בה אל עניינים ופעולות משותפים ועוד מאחר זה ישתנו ויתחלפו ויהיה להם בריאה מיוחדת לכל אחד מהם ולכל כת, ויהיה בהם מי שהוא מוכן לקבל מושכלות רבות בלתי משותפות אבל מיוחדות יתפשט בהם אצל סוג מה ואחר זולת שישתתף האחד מהם עם חברו בדבר שהוא בו מיוחד, ויהיה האחד מוכן לקבל מושכלות ישכיל דבר מה בסוג ואחד מוכן לקבל מושכלות הרבה יכשרו לכל מה שבסוג ההוא. וכן פעמים יתחלפו גם כן ויהיה יתרון האחד על חבירו בכחות אשר יוציאו מלכם בהם הענינים אשר דרכם בסוג מה שיושגו בהוצאה מלב כי הנה אינו נמנע שיהיו שנים ינתנו מושכלות אחדות בעיניהם יוכשרו לסוג מה, ויהיה לאחד מהם טבע להוציא מלבו המושכלות ההם מן הסוג ההוא דברים מעט, ויהיה האחר לו יכולת בטבע להוציא מלבו כל מה שבסוג ההוא. וכן פעמים ישחוו שנים ביכולת על הוצאתם מלכם דברים בעינם אבל כי אחד מהם יותר מהיר להוציא מלבו והאחר יותר מאחר, ויהיה האחד מהם יותר ממהר להוציא מלבו הטוב שבסוג ההוא והאחר לפחות שבסוג ההוא. ופעמים יהיו ג"כ שנים שווים ביכולת להוציא מלכם ובמהירות, ויהיה אחד מהם עם זה לו יכולת שיורה זולתו וילמד מה שכבר הוציא מלבו והאחר אין לו יכולת על ההוראה והלמוד. וכן פעמים יהיה לאחד מהם יתרון ביכולת

על הפעולות המדיניות, והבריאה אשר יהיה בטבע לא
 יפסיד אחד ולא יכריחנו אל הפועל ההוא אמנם תהיה
 הבריאה ההיא על שיהיה פועל הדבר ההוא אשר הורהו
 אליו בטבע נקל עליהם, ועל האחר כאשר הונח מחשקו ולא
 יניעהו מחוץ דבר אל הפכו יתנער אצל הדבר ההוא אשר
 יאמר שהוא מוכן לו, וכאשר הניעו אל הפך זה מניע מחוץ
 יתנער ג"כ אל הפכו אבל בקושי וסחום וטורח עד אשר יקל
 זה עליו ויעבור טבעו בו, אבל פעמים יקרה שיהיה
 כאשר הם מוטבעים על דבר מה שיקשו מאוד ממה
 שנבראו עליו, אבל אפשר שלא יהיה אפשר ברבים מהם
 וכן כשיקרה להם מתחלת הולדם מקרה וחולי מתמיד
 טבעי בשכלם, ואלו הבריאות כלם יצטרפו [נ"א יצטרכו] עם
 מה שהוטבעו עליו שיתנהג בהם ברצון ויתיסד בדברים
 אשר הם מוכנים אצלם עד שיהיה מהדברים ההם על
 שלימותיהם האחרונות או הקרובות מן האחרונות,
 ופעמים תהיה בריאה גדולה חשובה בסוג מה שיונח ולא
 ילומד ולא יתנהג בדברים אשר הם מוכנים להם ויאריך בהם
 הזמן על זה ויבטל כחם, ופעמים יהיה מהם מי שילומד
 בדברים הפחותים אשר בסוג ההוא ויוציא תועלת הפעולות
 וההוצאה מלבו בדברים הפחותים אשר בסוג ההוא והאנשים
 יהיה להם יתרון בטבע במדריגות לפי יתרון מדריגות סוגי
 הטבעיים, והחכמות אשר הוכנו בטבע אליהם, ועוד האנשים
 אשר הם מוכנים בטבע אצל סוג מזה יהיה להם יתרון לפי
 חלקי הסוג ההוא כי אשר הם מוכנים בחלק מן הסוג ההוא
 יותר פחות הם למטה מאשר הם מוכנים בחלק ממנו
 יותר נכבד, ועוד כן אשר הם מוכנים בטבע בסוג מזה
 ולחלק מן הסוג ההוא יהיה להם יתרון בטבע ג"כ לפי
 שלימות ההכנה וחסרונו, ועוד בעלי הטבעים השונים
 יהיה להם יתרון אחר זה כיתרונם בהתיסדם בדברים אשר

הם אליהם מוכנים, והמתיסדים מהם על השווי יהיה
 להם יתרון אחר זרה כיתרונם להוציא מלבם, כי אשר לו
 יכולת ההוצאה מלבו בסוג מה ארון למי שאין לו יכולת,
 ואשר לו יכולת להוציא מלבו דברים רבים ארון על מי
 שיש לו יכולת להוציא מלבו דברים יותר מעט, ועוד אילו
 יהיה להם יתרון כיתרון בחותם הנקנות מן המוסר על טוב
 ההוראה והלמוד, ורצוני כי אשר לו יכולת על ההוראה
 והלימוד הוא ראש למי שאין לו בסוג ההוא כח על ההוראה,
 וג"כ בעלי הטבעים הפחותים אשר הם יותר חסרים מבעלי
 הטבעים בסוג מזה כאשר התיסדו בסוג ההוא הם יותר
 נכבדים מאשר לא יתיסדו בדבר מבעלי הטבעים החשובים,
 ואשר יתיסדו בנכבד מזה שבסוג ההוא ראשים על אשר
 יתיסדו בפחות שבסוג ההוא, ואשר היה חשוב בטבע בסוג
 מה והתיסד בכל מה שהוכן לו בטבע הנרה הוא אינו ארון
 על מי שלא יהיה בסוג ההוא השוב הטבע לכד אבל גם
 על מי שהוא בסוג ההוא חשוב הטבע ולא התיסד או התיסד
 בדבר מועט ממה שבסוג ההוא, וכאשר היה המכוון במציאות
 האדם שישגי ההצלחה הגמורה הנה הוא יצטרך בהשגחה
 שידע ההצלחה וישים אותה תכליתו ונגד עיניו: ועוד יצטרך
 אח"ז אל אשר ידע הדברים אשר ראוי שידעם עד שישגי
 בהם ההצלחה, ועוד שיעשה המעשים ההם ובעבור מה
 שנאמר מחלוק הכריאה באישו האדם אין בכריאת כל אדם
 שידע מצד נפשו ההצלחה ואילו הדברים אשר ראוי שיעשה
 אותם אבל יצטרך בו אל מלמד ומורה, וקצתם יצטרכו אל
 הוראה מועטה וקצתם אל הוראה רבה ולא ג"כ כאשר הורה
 על אחד מאלו השנים הוא בלי ספק יעשה מה שכבר לומד
 והוא אליו בלתי משלח עליו מחוץ ומעורר אליו וע"ז רוב
 האנשים יצטרכו אל מי שיוודיעם כל זה ויעוררם לעשותו
 ואין ג"כ בכח כל אדם שיוודע זולתו, ולפי ג"כ

בכח כל אדם שיצורה זולתו על הרבה מהדברים, ומי שלא יהיה לו יכולת על שיעורר זולתו אל דבר מהדברים כלל ולא שיעשהו בו, ואמנם היה לו היכולת על שיעשה חמיד מה שהורה עליו לא שיהיה זה אדון כלל ולא בדבר אבל שיהיה עבד חמיד בכל דבר, ומי שיהיה לו יכולת על שיורה זולתו אל דבר מה ויצוהו עליו או שיעשהו בו הוא אדון בדבר ההוא על אשר אי אפשר לו שיעשה הדבר ההוא בהכנת נפשו, ומי שלא יהיה לו כח להוציא מלבו הדבר מצד נפשו אבל היה כאשר הורה אליו ולמדוהו הנה ילמדוהו, ועוד היה לו יכולת על שיעורר זולתו אל הדבר ההוא אשר למד אותו והורה אליו ויעשה אותו כי היה אדון על אדם ועבד מאדם אחר, והאדון פעמים יהיה אדון ראשון ופעמים אדון שני, והאדון השני הוא אשר יהיה אדונו אדם ויהיה אדון לאדם אחר, ופעמים יהיו אלו שתי האדוניות בסוג מה כמו עבודת האדמה דרך משל או הנגרות או הרפואה, ופעמים יהיה זה בהצטרפות אל הסוגים האנושיים והאדון הראשון במוחלט הוא אשר לא יצטרך לו בדבר כלל, אל שיהיה אדונו שום אדם אבל יהיה כבר הגיעו לו החכמות והידיעות בפועל ולא יהיה בו צורך בדבר אל אדם שיורהו או שילמדוהו ויהיה לו יכולת על טוב השגת דבר ממה שראוי שיעשה מן הפרטים ויכולת על טוב ההוראה לכל זולתו אל מה שיעשה אותו ויכלתו לעשות כל מה שדרכו שיעשה דבר מה במעשה ההוא אשר הוא מוכן אצלו ויכולת לשער המעשים ולהגבילם ולהדריכם אל ההצלחה, ואמנם יהיה זה בכעלי הטבעים הגדולים החשובים כאשר דבקה נפשו בשכל הפועל ואמנם יעשה זה כשיגיע לו תחלה השכל המתפעל ועוד שיגיע לו אחר זה השכל אשר יקרא הנקנה ובהגיע הנקנה יהיה לו הדבקות בשכל הפועל כפי מה שנזכר בספר הנפש, והאיש הזה הוא מלך כאמת אצל

הראשונים והוא אשר ראוי שיאמר בו שיכוא אליו הנבואה, כי
 האדם אמנם יתנבא כאשר הגיע למדריגה הזאת וזה שלא נשאר
 בינו וכין שכל הפועל מחיצה, כי השכל המתפעל יהיה דמיון
 החומר והנושא לשכל הנקנה, והשכל הנקנה דומה לחומר
 והנושא לשכל הפועל ואז ישפע מן השכל הפועל על השכל
 המתפעל הכח אשר בו ואפשר שיעמוד על גבולי הדברים
 והפעולות והדרכים אל ההצלחה * וזאת ההשפעה המתהווה
 מן השכל הפועל אל השכל המתפעל כאשר יתמצע ביניהם
 השכל הנקנה היא הנבואה, ובעבור כי שכל הפועל משפיע
 בעבור מציאות הסכרה הראשונה, הנדה אפשר בעבור
 זה שיאמר כי הסכה הראשונה היא נותנת את הנבואה
 אל האדם הזה באמצעות השכל הפועל, ואדנות האיש הזה
 הוא אדנות הראשונה, ושאר האדניות האנושיות מתאחרות
 מזאת ומתהוות ממנה ואותם הם מדריגתה והאנשים אשר
 יתנהגו באדנות האדון הזה הם הטובים הנכבדים
 והמצליחים, ואם היה אומה האומה ההיא היא הנכבדת,
 ואם היו אנשים מתחברים בישוב אחד היה זה הישוב אשר
 יתחברו תחת האדנות הזה היא המדינה החשובה, ואם לא
 היו מקובצים בישוב אחד אבל בישובים חלוקים יתנהגו אנשיהם
 באדנות אחרות זולת זאת היו אנשים נכבדים גרים בישוב
 ההוא ויקררה חלוקתם אם בעבור שלא יודמן להם עדיין
 מדינה שיתקבצו בה או שיהיו כבר היו במדינה אבל קרה
 לה צרות מאויב או מגפה או בצורת או זולת זה והוצרכו
 אל הפירוד, וכאשר יקרה שיהיו מאלו המלכים בעת אחת
 קבוץ במדינה אחת או עם אחד או באומות רבות הנדה
 קבוציהם יהיו כמלך אחד להשתוות מחשבתם וכוונתם ורצונם
 ודרכם, וכאשר ימשכו בזמנים אחד אחד הנה נפשותם יהיו
 כנפש אחת ויהיה השני על דרך הראשון והבא על דרך
 העובר וכמו שהוא אפשר לאחד מהם שישנה תורתו כבר

הורה אותה הוא בעת אחת כאשר ראה הטוב לשנותה בעת אחרת כן הבא אשר הוא חלק העובר אפשר לו שישנה מה שהורה העובר כי העובר אלו היה רואה הענין היה משנה אותו, וכאשר לא יזמן אדם בענין הזה ילקחו התורות אשר רשמו הראשונים ונכתבו ונזכרו ותתנהג בהם המדינה ויהיה הארון מנהיג המדינה בתורות הקבועות הכתובות הלקוחות מן האומות העוברות באותה הדת וכאשר עשה כל אחד מאנשי המדינה מה שדרכו היה מועיל אליו וזה אם שיהיה יודע זה מצד נפשו או שיהיה הארון הורהו וצוהו יקנוהו פעולותיו אלו תכונות נפשיות יפות כמו שהתמדה על הפעולות היפות כפעולות הכתיבה יקנה האדם יופי מלאכת הכתיבה והיא תכונה נפשית • וכל מה שהתמיד עליו יותר היה יופי הכתיבה בו יותר חזק והיה התענגו בתכונה המנעת לנפשו יותר רב ושמחתו בנפשו על הכתיבה והיא יותר חזק וכן הפעולות המעוררות [נ"א המשוערות] המישרות אל ההצלחה כי הם יחזקו חלקי הנפש המוכנת בכריאה אל ההצלחה וישיבו אותם בפועל ועל השלימות וישיגו מכתותם בשלימות המיוחד להם אל אשר היו מסתפקים בזולת החומר ויגיע שיהיו נקיות ממנו ולא יפסדו בהפסד החומר כי שבו בעמידתם ומציאותם בלתי צריכות אל חומר ויגיע להם אז ההצלחה, ומכואר כי ההצלחות אשר יגיעו לאנשי המדינה יהיה יתרונם בכמות ואיכות לפי יתרון השלימות אשר קנו בפעולות המדיניות זלפי זה יהיה יתרון התענוגים אשר ישיגו בהם וכאשר השיגו שהיו נפרדות מן החומר בלתי מוגשמות הסתלקו מהם המקרים אשר יקרו לגשמים מצד מה שהם גשמים ולא יהיה אפשר שיאמר בהם שהם יתנועעו ולא שהם ינחו וראוי אז שיאמר אליהם המאמרים אשר יאוחו במה שאינו גשם וכל מה שיפול בנפש האדם מדבר יתואר בו הגשם מצד מה שהוא גשם ראוי שישולל מן הנפשות הנפרדות • והבנת ענינם בזה וציורם

קשה בלתי נהוג כמו שיקרה לציור העצמים אשר אינם גשמים ולא הם בגשמים וכאשר יעברו ויבטלו גופותם ונמלטו נפשותם ועלו הנה יחליפום אותם אנשים אחרים עמדו אחריהם במדינה במקומם ועשו פעולותם ומלטו ג"כ נפשות אלו וכאשר בטלו גופותם שבו אל מדרגות הראשונים העוברים מן הכרת ההיא ויקרבו אותם על הצד אשר יתקרב בו מה שאינו בגשמים ונדבקו הנפשות הרומות מאנשי הכת האחד קצתם בקצת וכל מה שרבו הנפשות הרומות הנפרדות ונדבקו קצתם בקצת היה תענוג כל אחד מהם יותר וכל אשר ישיג בה מאחריהם תענוג מי שהשיג בהם עתה בהדבקות העוברים ויוסיפו תענוגי העוברים בהחזקת הנפשות בהם כי כל אחד תשכיל עצמותה ותשכיל כמו עצמותה פעמים רבות ויתוסף מה שיושכל מהם בהשיג הכאים בהם בעתיד מן הזמן ויהיה תוספת תענוגי כל אחד כאשר יבוא מן הזמן בלא תכלית וזה ענין כל כת וזאת היא ההצלחה הנמורה באמת אשר היא כוונת השכל הפועל, וכאשר יהיו פעולות מדינת מה בלתי סלולות אל ההצלחה הנה הם יקנו אותם תכונות רעות מתכונות הנפש כמו שפעולות הכתיבה כשיהיו רעות יקנו כתיבה רעה וכן פעולות כל מלאכות כאשר היו רעות יקנו הנפש תכונות מסוג המלאכה ההיא רעות וישובו נפשותם חולות ולזה יתענגו בתכונות אשר יקנו אותם בפעולתם כמו חולי הגופות, כמו בעלי הקדחת להפסד הרגשתם יתענגו בדברים המרים ויהיו להם למחוק, ויקוצו בדברים המתוקים וישובו מרים בחכם, כן חולי הנפשורה להפסד דמיונם יתענגו ויבחרו התכונות הרעות, וכמו שבחולים מי שלא יכיר בחליו, ובהם מי שיחשוב עם זה שהוא בריא, ומי שזה דרכו מן החולים לא ישמע אל מאמר רופא כלל כן כל מי שיהיה מחולי הנפשות לא יכיר חליו ויחשוב עם זה שהוא נכבד בריא הנפש והנה הוא לא ישמע אל מאמר

מורה ולא מלמד ולא מתקן, ואז ישארו נפשותם חומריות
 בלתי שלימות לא יפרדו מן החומר עד כשיבטל החומר
 יבטלו הם ג"כ • ומדריגות אנשי המדינה באדונות והעכרות
 יהיה להם יתרון לפי כריאת אנשיהם ולפי הרצונם אשר ינהגו
 בהם, והאדון הראשון הוא אשר יסדר הכתות וכל איש מכל
 כת במדריגה אשר ראויה לו, וזה במדריגת עכרות או
 במדריגת אדנות, ויהיו שם מדריגות יקרבו ממדריגתו,
 ומדריגות ירחקו ממנה הרכה, ויהיו ג"כ מדריגות האדנות
 ירדו מן מדריגה העליונה מעט מעט עד אשר ישובו אל
 מדריגת העכרות אשר אין בה אדנות ואין למטה ממנה
 מדריגה אחרת, והאדון אחר שיסודרו אלו המדריגות הנה
 הוא כאשר רצה אחר זה מצוה בענין רצה שיצוה על אנשי
 המדינה או על כת מאנשי המדינה ויעוררם אצלה יצוה זה
 אל הקרובה מן המדריגות אליו ומהם אל הכאים אחריהם
 ואחר לא יסור כן עד שיגיע אל מי שיסודר לעדות בענין
 ההוא, ותהינה המדינה אז נקשרים חלקיה קצתם בקצת, ומחוכרת
 קצתה בקצת ומסודרת בהקדים קצת ואחר קצת ותהינה דומה
 בנמצאות הטבעיות אשר יתחילו מן הראשון ויכלו אל החומר
 הראשון והיסודות וקשריה וחבוריה דומים בקשרי הנמצאות
 המשתנות קצתם בקצת וחבורם והמדינה ההיא דומה כסבה
 הראשונה אשר בה מציאות שאר הנמצאות ואחר לא יסורו
 מדריגות הנמצאות ירדו מעט מעט ויהיה כל אחד מהם
 אדון ועבד עד שיכלה אל הנמצאות האפשריות אשר אין
 אדנות להם כלל אבל הם עבדים וימצאו בעבור זולתם תמיד
 הם החומר הראשון והיסודות, והשגת ההצלחה אמנם תהינה
 בהסיר הרעות מן המדינות ומן האומות לא הרצוניות מהם
 לבד אבל גם הטבעיות ושיגיע להם הטובות כלם הטבעיות
 והרצוניות, ומנהיג המדינה והוא המלך אמנם פעולתו שינהיג
 המדינות בהנהגה יתקשרו בה חלקי המדינה קצתם בקצת

ויתחברו ויסודרו בסדר יעזרו בו להסיר הרעות והשיג הטובות
 ושיעיין על מה שיתנוהו הגשמים השמימיים ומה שהיה מהם
 עוזר ניאות בפנים מה הועיל בפנים מה בהשגת ההצלחה
 ישאירהו ויוסיף בו ומה שהיה מויק ישתדל בשישוב מועיל
 ומה שלא יהיה אפשר זה בו יבטלהו או ימעיטהו, ובכלל
 יחפש לבטל הרעות כלם ולהמציא הטובות כלם ויצטרך בכל
 אחד מאנשי המדינה החשובה שידע התחלות הנמצאות
 הגדולות ומדריגתם וההצלחה והאדנות הראשון אשר למדינה
 החשובה ומדריגת אדנותיהם, ועוד אחר זה הפעולות
 המשובחות אשר כשיעשו ישיג בהם ההצלחה ושלא יקצר על
 ידיעת אלו הפעולות מכלתי שיעשו ויקח אנשי המדינה
 לעשותם והתחלות הנמצאות ומדריגותם וההצלחה ואדנות
 המדינה החשובה אם שיצוירם האדם וישכילם או שידמה
 אותם לציורם הוא שיורשמו בנפש האדם עצמיותיהם וכמו שהם
 נמצאות באמת, ודמיונם הוא שיורשמו בנפש האדם דמיונם
 ומשליהם וענינם יחקה אותם והרומה כמה שיהיה בדברים
 הנראים כמו האדם על דרך משל כשנראהו הוא בנפשו ונראה
 דמיונו במים או במראה, והנה ראותינו לו דומה ציור השכל
 להתחלות הנמצאות ולהצלחה ומה שזולת זה וראותינו האדם
 במים וראותנו משלו דומה הדמיון כי ראותנו משלו וראותנו
 אותו במראה הוא ראותנו למה שיחקה אותו כן דמותנו אלו
 באמת ציור מה שיחקה אותם ציוריהם בנפשם, ורוב האנשים
 און כח להם אם בבריאה אם בהרגל להבין אלו ולציירם
 ואותם ראוי שידמה להם התחלות הנמצאות ומדריגותם,
 והשכל הפועל והאדנות הראשון איך יהיה וענינם שאותם
 הם אחדים לא יתחלפו ואולם מה שיוחקו בו הם דברים
 רבים קצתם הם יותר קרוב אל המוחקים וקצתם יותר
 רחוק כמו שיהיה זה בנראים כי דמיון האדם הנראה
 במראה הוא יותר קרוב אל האדם הנראה באמת

מדמיון משל האדם הנראה במים ולזה אי אפשר שיוחקו
 אלו הדברים לכל כת ולכל אומה בזולת הענינים אשר יחוקו
 בהם לכת האחרת והאומה האחרת ולזה כבר יהיו אומות
 חשובות ומדינות חשובות יתחלפו אמונתם, ואם היו כלם
 יאמינו הצלחה אחת בעצה כי האמונה היא רשומי אלו או
 רשומי דמיונם בנפשות כי כל העם בעבור שיקשה עליהם
 להבין אלו הענינים בנפשם לפי מה שהם עליו מן המציאות
 חופשו להודיעם להם בפנים אחרים ואלו הם מיני התקויים
 ויחוקו אלו הדברים לכל כת ולכל אומה בדברים אשר הם
 יותר ידועות אצלם ופעמים אפשר שיהיה הידוע יותר אצל
 כל אחת מהן בלתי הידוע אצל האחרת, ורוב האנשים אשר
 יאמינו ההצלחה אמנם יאמינו אותה מדומה לא מצויירת,
 וכן ההתחלות אשר ישכילם ויתנהג בהם ויגודלו וידומו אמנם
 הם מקובלים אצל רוב האנשים והם מדומים אצלם לא
 מצויירים וכאשר יאמינו ההצלחה מצויירת ויאמרו ההתחלות
 מצויירות הם החכמים, וכאשר ימצאו אלו הדברים בנפשותם
 מדומות ויאמרו אותם ויאמינו אותם על שהם כך הם
 מאמינים, והענינים אשר יחוקו באלו יהיה להם יתרון כי
 קצתם יהיה יותר מחוכם ושלם בדמיון וקצתם יותר רחוק
 מהם וקצתם יותר חסר בדמיון וקצתם יותר קרוב אל
 האמת וקצתם יותר רחוק ממנו וקצתם מקומות המחלוקת
 בהם מעט או נסתרות או יהיה ממרה שיקשה סתירתם
 חיופם אין נמנע שיהיו הדברים אשר ידומו בהם אליהם אלו
 ענינים מתחלפים והיו בחלופיהם סתייחסים זה שיהיו ענינים
 יחוקו אותם ודברים אחרים יחוקו אלו ודברים שלישיים
 יחוקו אלו הדברים או יהיו ענינים המתחלפים אשר יחוקו
 אותם ר"ל התחלות הנמצאות וההצלחה ומדריגתם בחיקוייהם
 בשוה • וכאשר היו כלם בשוה ביופי חיקוייהם או במיעוט
 מקומות הסתירות או הסתרתם יעשו כלם או איזה מהם

שיזדמן ואם יהיה להם יתרון יבחרו היותר שלם מהם בחוקי ואשר מקומות הסתירה שהם בלתי נמצאים כלל או מעטים או נסתרים ואחר מה שהיה יותר קרוב מהם אל האמת ויעזוב מה שיהיה זולת אלו החקויים, והמדינה החשובה יהיה הפכה המדינה הסכלה והמדינה הרשעה והמדינה הטועה. ואחר הגרעינים במדינה החשובה כי הגרעינים במדינות עניים בהם ענין הקצת בחטה או הקוצים הצומחים בין הזרוע או שאר הירקות שאינם מועילות והמזיקות בזרוע ובנטיעות, ואחר הבהמיים בטבע מן האנשים כי הבהמיים בטבע אינם מדיניים ולא יהיה בהם קבוץ מדיני כלל, אבל יהיו קצתם על דמיון מה שהם עליו הבהמות האנושיות, וקצתם כמו הבהמות המדבריות, וקצת אלו דמיון הצפעים ולכן ימצא בהם מי שישכנו במדבר מפורשים וימצא בהם מי שישכנו בו מקובצים, ויתחברו חבור החיות ובהם מי שישכון במדינות ובהם מי שלא יאכל כי אם בשר החי, ובהם מי שידעה עשבי השדה, ובהם מי שיטרוף טריפת הארי ולא ימצאו בקצוי המקומות המיושבים כי אם בקצוות הצפון או בקצוות הדרום, ואלו ראוי שינוהגו מנהג הבהמות. ומה שהיה מהם אנושיים ויהיה תועלת להם בדבר מן המדינות יסעו ויעבודו בהם ויעשו כמו שעושים הבהמות, ומה שהיה מהם לא יהיה תועלת בו ומה שהיה מזיק יעשה בו כמו שיעשה בשאר החיות המזיקות, וכן ראוי במי שקרה שיהיה מבני אנשי המדינה בהמיי, ואולם אנשי המדינה הסכלה הנה הם מדיניים ומדינותם וקבוציה המדיניים על מינים רבים, מהם קבוצים הכרחיים במדינת ההכרחי, ומהם קבוץ אנשי החמוד במדינה החמודה, ומהם קבוץ הפחות במדינה הפחותה, ומהם קבוץ הכבוד במדינת הכבוד, ומהם קבוץ הנצוח במדינת הנצוח, ומהם קבוץ החירות במדינה המקובצת ומדינת הבני חורים, והמדינה ההכרחית והקבוץ

ההכרחי הוא אשר בו יהיה ההעדר על קנין ומה שהוא
 הכרחי בעמידת הגוף וחלקיו ומיני קניית אלו הדברים רבים
 כמו עבודת האדמה ורעיות הבהמות והצידה והלסטיות וזולתם,
 והצידה והליסטיות כל אחד מהם הם תחבולה או רציחה,
 ופעמים יהיו מן המדינות ההכרחיות מה שיחחסרו בה כל
 המלאכות אשר יקנה בהם ההכרחי ומהם מה שיהיו הקנינים
 להכרחי בה מלאכה אחת אם עבודת האדמה לבדה או
 מלאכה אחרת זולת זאת, והנכבד מאלו אצלם והטוב מהם
 בתחבולה והנהגה והביא במה ששייגנו אל ההכרחי מן
 המלאכות אשר בהם קנייני אנשי המדינה והארון מאלו הוא
 אשר לו יופי ההנהגה וטוב התחבולה כאשר יעשה במה
 ששייגנו בו הדברים ההכרחיים ויופי ההנהגה בשמירתם
 עליהם ולא יתן להם אלו הדברים מצד נפשו, ומדינת החמוד
 וקבוץ אנשי החמוד הוא אשר בו יעזרו להשיג העושר
 והממון ולהרבות מקניני ההכרחיות ומה שעומד במקום מן
 הכסף והזהב וקבוצם למעלה משיעור הצורך לא לדבר זולת
 אהבת הממון לבד והכילות עליו ולא יוציא מהם כי אם בהכרחי
 ממה שבו עמידת הגופות, וזה אם מכל מיני הקנינים או מן
 המינים אשר יובאו בעיר ההיא, והנכבד מאלו אצלם העשיר
 יותר מהם והטוב מהם בתחבולה בהשגת הממון ואדוניהם
 הוא האיש היכול על טוב ההנהגה להם במה שיקנה להם
 הממון וכמה שישמרהו בו עליהם תמיד, והממון יגיע מכל
 הפנים אשר מהם אפשר שיגיע ההכרחי והם עבודת האדמה
 ורעיית הבהמות והליסטיות והצדה, ואח"כ המעשים הרצונים
 כמו הסתורה והשכירות וזולת זה, ומדינת הפחיתות והקבוץ
 הפחות הוא אשר בו יעזרו על ההפלגה בתכלית תענוג מן
 המוחש או בתענוג מן המדומה מן השחוק והליצנות או
 שניהם יחד, וזאת ההפלגה בתענוג מן המאכל והמשגל,
 ורצו ביותר מהנה מאלו לבקשת ההנאה לא לבקשת למה

שבו מעמידת הגופות ולא למה שיקבל תועלת בו הגוף בשום פנים אבל מה שיערב ממנו לכד וכו' מן השחוק והליצנות וזאת המדריגה היא ההצלחה וטוב המזל אצל אנשי ההיכלות, אבל כי כוונת זאת המדינה אמנם אפשר להם להשיגה אחר השנת ההכרחי ואחר השנת הממון ובהוצאות רבות והטוב מהם והמצליח מהם יותר טוב המזל ומהם מי שהשיגו סבות השחוק יותר וסבות ההנאות יותר, והמדינה הנכבדת וקבוץ הכבוד הוא אשר בו יעזרו להגיע אל שיכבודו במאמר ובמעשה, וזה אם כשיכבדום אנשי המדינות האחרות, ואם בשיכבד קצתם קצת וכבוד קצתם לקצת אם על השווי או על היתרון, והכבוד בשווי אמנם יהיה כשיחלפו, כי עשה אחד מהם לאחר מין מן הכבוד כדי שיעשה לו האחר בעת אחרת זה המין מן הכבוד או מין אחר כחו אצלם כח המין ההוא, ואשר הוא ביתרון הוא כשיעשה אחד מהם לאחר מין מן הכבוד, ויעשה האחר לראשון מין כבוד שכחו יותר גדול מן המין הראשון וילך כל זה כראוי כשיהיה השני ראוי לכבוד אל שיעור מה, והראשון ראוי לכבוד יותר גדול וזה לפי שיעור הראוי אצלם כי הדברים הראויים אצל האנשים הסכלים אינם החשיבות, אבל אם הממון או הבאת סבות ההנאה והשחוק והשיג הרב מאלו השנים או השנת רוב ההכרחי כשיהיה האדם נעבד ויהיה לו ספוק מכל מה שיצטרך אליו מן ההכרחי או שיהיה האדם מועיל וזה כשיהיה מטיב במעשה על אחרים מאחד מאלו השלשה, ובכאן דבר אחד אהוב מאוד אצל רבים מן האומות האנשים הסכלים והוא הנצוח בערכי אלפאין והוא מענין דרכי הנצוח כי המתנבן אצל רבים מן האומות טוב המזל, ולזה ראוי ג"כ שימנה זה מן הדברים הראויים לאנשי הסכלים, וכי אחד ממה שראוי שיכבד האדם בו אצלם שיהיה ידוע בנצוח מדבר אחד או שני דברים או דברים רבים ולא יהיה מנוצח אם כנפשו

או בעבור רוב קרוביו, וכוחם או בשניהם יחד ושלא יושג בנמאם
וישג הוא זולתו בנמאם כאשר ירצה הנה זה אצלם ענין
מעניני טוב המזל וראוי בו האדם הכבוד אצלם והגדול כזה
הענין יכובד יותר או שיהיה האדם בעל יחס אצלם, והיחס
ישוב אל אחר מהדברים אשר עברו, וזה שיהיו אבותיו
או זקניו אם עשירים או שיהיה התענוג והרומים לו הניע
להם הרכה או שיהיה שהם נצחו בדברים רבים או שהיו
מועילים לזולתם מן הדברים האלו אם לרבים או לאנשי
מדינה או שיהיה כבר באו להם הכלים האלה מהסכרת
פנים או בעשותם כל כחם או במסירת נפשם למות, הנה
אלו מכלי הנצוח • ואולם הכבוד אשר יהיה בשווי פעמים
יהיה כראוי מדבר אחר מחוץ, ופעמים יהיה הכבוד בנפשו
הוא הראוי עד שיהיה האדם עושה הראוי אשר התחיל
וכבר מקבל הראוי בכבודו שיכבדהו האחר על דמיון מה
שעליו המעשים החשוקים, והראוי לכבוד אצלם יותר הוא
אדון מדרכו שיסוכבו לו זה היתרון יעלה עד שגיע אל
מי שהוא ראוי מן הכבודות יותר ממה שיהיה ראוי לו שום
אדם שיהיה במדינה זולתו, ויהיה זה הוא אדון המדינה
ומלכה, וכאשר היה כן הנה ראוי שיהיה זה הוא אשר יהיה
לו מן הראוי יותר מראוי אשר לכל מי שזולתו, והדברים
הראויים אצלם אשר ספרנו • ופאשר היה כן הנה ראוי
שיהיה לו מן היחש יותר ממה שלזולתו אם היה הכבוד
ביחש לבד, וכן אם היה הכבוד אצלם בממון לבד עוד
יהיה יתרון לאנשים ויסודרו לפי שיעור הממון והיחס, ומי
שלא יהיה לו ממון או יחש לא יכנס בדבר הארונים
והכבודות, וכן אם היו הדברים הראויים ענינים לא יעברו
טובים ואלה הם הפחותים מאדני הכבוד ואם היה אמנם
יכובד בעבור הועילו לאנשי המדינה כמה שהוא מחשבת
אנשי המדינה ורצונם וזה אם שיועילם בממון או בהנאות

או כשיגיע אליהם מזולתם כבודות או דברים אחרים ממה
 שהוא מתאוות אנשי המדינה או כשיתן להם מנפשו אלו
 הדברים • ולא יבקש הוא דבר זולת הכבוד לבד כמו שיגיע
 הממון ולא יבקש הממון להם ההנאות • ולא יבקש ההנאות
 אבל יבקש הכבוד לכרו והשבת וההודאה וההגדלה במאמר
 ובפועל ושיודע שמו בזה אצל שאר האומות בזמנו ואחריו
 וישאר זכרו זמן ארוך וזהו אשר ראוי לו הכבוד אצלם וזה
 בהרבה מן הזמנים יצטרך אל עושר וממון שיתן זה במה
 שיגיעו בו אנשי המדינה אל תאוותיהם ממון או הנאה או
 שניהם וכמה שישאר בו עליהם • וכאשר היו פעולותיו אלו
 יותר גדולות הנה ראוי שיהיה ממנו יותר גדול ויהיה ממנו זה
 אוצר המדינה וקצתם יבקשו הממון לזה ויראו כי פעולתו
 זאת היא הכבוד והחרות ויקח זה הממון מן המדינה אם
 על דרך ההוצאה או שינצח עם אחר זולת אנשי המדינה
 על ממנם ויביא אותם אל בית ממנו וישימהו אוצר יוציא
 ממנו ההוצאות הגדולות במדינה בעבור שישג בהם הכבוד
 יותר • ולא ימנע כאשר היה אוהב הכבוד באיזה דבר שיזדמן
 שישים לנפשו יחס ולבנו אחריו ושישאר לו זכר אחריו לבנו
 וישים המלוכה בבנו או באחד ממשפחתו עוד לא ימנע מהשים
 לנפשו ממון יכובד עליו ואם לא יועיל בו זולתו עוד יכבד
 עם כדי שיכבדוהו הם ג"כ ויקבץ כל הדברים אשר אפשר
 שיכבדוהו אנשים עליהם, עוד ייוחד הוא בדברים בלתי
 זולתו ממנו שיש לו בהם מעלה ושם והגדלה ושבת
 אצלם מבניינים ומלבושים ותכשיטים עוד נבדל מן האנשים,
 עוד חקק חוקי הנכבדות, וכאשר נמשכה לו אדוניות
 מה וישבו האנשים שיהיה הוא ומשפחתו מלכם הדר
 האנשים או על מדריגות יגיע ממדינתם לזה בזה
 הכבוד והגדולה וחקק לכל מדריגה מין מן הכבוד וחלק
 יהיה ראוי בו הכבוד כמו ממון או בנינים או מלבושים או

חכשיטים או מרכבות או זולת זה ממה שיגדל בו עניינו
 וישים זה על מדריגות • ומאחר זה יהיה מקרב אל האנשים
 אצלו מי שיש לו מן הכבוד יותר או שיעזור אותו על גדולתו
 עוד יותר הוא יכבד ויתן הכבודות לפי שיעור זה • והאזהבים
 לכבוד מאנשי מדינתו יתנהגו עמו במה שיוסיפו בו כבודותיהם
 אשר יעשה להם ויכבדם מאשר למטה מהם ומאשר למעלה
 מהם מאנשי המדינות בעבור זה ותהיה זאת המדינה בעבור
 אלו הדברים דומה למדינה החשובה וכל שכן כאשר היו
 הכבודות ומדריגות האנשים מן הכבודות בעבור המועיל
 והמועיל (למי) שזולתו אם מן הממון או מן ההנאות או מדבר
 אחר ממה שיבקשהו המבקש לדברים המועילים • וזאת
 המדינה היא יותר טובה מכל המדינות הסכלות והם אשר יקראו
 אנשים למטה משאר האנשים הסכלים והדומה לאלו השמות
 אלא כי הענין באהבת הכבוד כאשר גבר בהם מאוד חשוב
 מדינת הגבורים ותהיה חפשית ותשתנה ותשוב מדינת הנצות •
 ואמנם מדינת הנצות וקבוץ הנצות הם אשר בו יעזרו שיהיה להם
 הנצות • ואמנם יהיו בו כאשר יכללם כלם אהבת הנצות אבל
 יעזרו באהבתם ברכ ובמעט ויעזרו במיני הנצות ומיני הדברים
 אשר ינוצחו האנשים עליהם כמו שיהיה קצתם יאהב
 הנצות על דם האדם ויהיה קצתם יאהב הנצות על ממונו
 וקצתם יאהב הנצות על נפשו עד שיעבירוהו ויסודרו האנשים
 בהם במדריגות לפי גודל מה שיאהבוהו האחד מן הנצות
 ומיעוט מה שיאהבוהו האחר ותהיה אהבתם שינצחו זולתם
 אם על דם ורוחם אם על נפשם עד שיעבירו אותם אם
 על ממוניהם עד שישללו אותם מהם ותהיה אהבתם וכוונתם
 מזה הנצות והאונם וההכנעה ושלא ימלוך הנאנס מנפשו
 או מדבר אחר ממה שיהיה מנוצח עליו בדבר כלל ושיהיה
 תחת ממשלת האונם בכל מה שירצה האונם עד כי האחד
 מן האזהבים לנצות והאונם כאשר היה לו מחשבה או רצון

מדבר מה ואחר השיג הדבר ההוא בלא אונס לשום אדם
 על זה, ואח"כ יקחו לא יביט אליו ומהם מי שיראה
 דהאונס במריבה לבר קצתם יראה שיאנוס בשני
 הדברים יחד בעוות והמריבה ולזה יראו רבים מאשר יאנסוהו
 על הדם לא ידרגו האדם כאשר ימצאו אותו ישן ולא
 יקחו ממנו סמנו עד שיקצוהו אבל יראו שיקחוהו במלחמה
 ושיהיה פועל יעמוד כנגד האחד עד שיאנוס אותו וישיג
 אליו מה שימצאוהו הנה כל אחד מאלו יראה הנצוח ולא
 יראה שינצח כל אחד זולתו מאנשי המדינה ומזולתם אלא
 שהם ימנעו מנצח קצתם קצת על בניהם (נ"א דמיהם)
 וממונם לצורך קצתם אל קצת כדי שישארו חיים וכדי
 שיעזרו עד שינצחו זולתם וכדי שיהיו נמנעים מהיותם מנוצחים
 מזולתם ואדוניהם הוא הנאות כטוב ההנהגה כאשר יעשה
 אותם ללכת במה שראוי שיעשו עד שיראו המנצחים תמיד
 ושיהיו נמנעים מהיותם מנוצחים מזולתם תמיד לעולם הוא
 אדוניהם ומלכם ויהיו אויבים למי שהוא בלעדיהם ויהיו
 חוקיהם כלם חוקים וגדרים אם ילכו בהם היו יותר ראויים
 כשינצחו זולתם ויהיו גיאותם ותפארתם אם ברוב הנצוח או
 בגדולה מלקיחת מספר הנצוח וכליה, ומספר הנצוח וכליה
 יהיה או בעצת האדם או בגופו או במה שהוא חוץ מגופו
 אם בגופו שיהיה לו גבורה וחוץ מגופו שיהיה לו כלי זין
 ובעצתו שיהיה טוב העצה במה שינצח בו זולתו, ואלו יקרה
 להם הגאות והאכזריות ורוב הכעס וההכבדה ורוב התאוה
 כמו המלואי מן המאכל והמשתה והרבוי מן המשגל
 וההפלגה על כל הטובות ושיהיה זה באונס ובעל כרחו
 ממי שיוקח זה ממנו ויראו שינצחו על כל דבר ועל כל
 לקיחה וזאת פעמים תהיה המדינה כלה כן עד שיראה
 לבכם אשר יכונו לנצח מי שאינו מן המדינה ולא יראו
 לנצח אחד מאנשי המדינה לצרכם אל הקבוץ לא לדבר

זולת זה, ופעמים יהיו המנוצחים שכנים להם במדינה אחת
 אחר כן האונסים אם שיהיו על השורה מאהבת האונס
 והנצוח ויהיו שוות המדריגות בהם או שיהיו על מדריגות לכל
 אחד מהם דבר כבר נצח עליו מן האנשים (נ"א הנאנסים)
 השכנים להם מעט ויותר ממד אשר לאחרים מזה וכן
 יראו שיהיה לאחד על האחר יתרון בכחות ובעצות אשר
 ינצחו בהם עד שיגיע אל מלך ימשול עליהם וינהיג ענין
 המנוצחים במה שיגיעו בו מכלי הנצוח, ופעמים יהיה המנוצח
 אחד לבדו ולהם האנשים הסכלים בשאר האנשים אין להם
 לבב שינצח אחד מהם על דבר יקחהו לנפשו אבל לבבו לנצח על
 דבר שיהיה לזה האחד חבה ויהיה זה האחר יספיק לו מענינו עד
 שיעמוד בו חיו ונבחרתו אשר יעשה ואשר יצד וינצח
 לזולתו כמו הכלבים הנצים יהיו אנשי המדינה זולתם עבדים
 יעבדו האחד ההוא נכנעים נשפלים וכפופים לא יקנו לנפשם
 דבר, כן הנה קצתם יחרושו לו וקצתם יסחרו לו ותהיה כוונתם
 כזה אינו דבר יותר כי אם שיראו האנשים אנוסים וזאת מדינת
 הנצוח במלכה אחד לכד, ואולם שאר המדינה אינם מנוצחים
 ואשר לפני מדעת הנצוח בחציה והראשונה בכלם, ומדינת
 הנצוח פעמים תהיה על זה הצד כשיהיה לכם באחד מאלו
 הפנים הנצוח לכד והתענוג בהם ואם היתה אמנם תאהב
 הנצוח כדי שיגיע לה ההכרחיות או העושר או העדון
 בתענוגים או הנכבדות או אלו כלם יחד הנה זאת מדינת
 הנצוח על פנים אחרים, ואלו נכנסים במדינות ההם האחרות
 אשר עברו ורבים מהאנשים יקראו זאת המדינה מדינת
 הנצוח, והיותר ראויה מהם בשם הזה מי שירצה כל אלו
 הדברים (כאונס) בטובם, ויהיו אלו המדינות על שלשה
 מינים או מאחד מאנשיה או במחצית אנשיה או כאנשיה כלם,
 ואלו יכונו האונס והמאסר לא לעצמותו אבל רצונם וכוונתם
 דבר אחר, וכבאן מדינות אחרות כוונתם אלו עם הנצוח,

אמנם הראשונה אשר כונתה איך שיהיה וכאיוה דבר
 שיהיה פעמים יקרה בה מה שיזיק זולתו בלא תועלת יגיע
 אליו מזה כמו שיהרונג זולתו לא לסבה זולת התענוג כאונם
 לכד יהיה בהם הנצוח על דברים פחותים כמו מה שיסופר
 מהאנשים מן הערב, ואולם השנית הנה היא אמנם תהיה
 תאוה לנצוח בעבור דברים הם אצלם משובחים דומים לא
 פחותים, וכאשר השיגו אלו הדברים בלא אונם לא יעשו
 האונם, ואולם המדינה השלישית הנה היא לא חזיק ולא
 תהרונג בי אם כאשר חרע שיש לה תועלת בזה מאחד
 מהדברים הנכבדים, וכאשר הגיעו לה הדברים אשר הם
 מכוונים בלא נצוח ובלא אונם כי אם במציאות מטמון או
 שישפוק לקיחתו מזולתו ושיהן לו אדם מהדבר ההוא ברצון
 לא ייטיבחו ולא יבינו אליו ולא יקחהו ממנו, ואלו ג"כ
 יקראו גבוהי לכב בעלי הגומא • ואנשי המדינה הראשונה
 אמנם יספיקו על ההכרחי מן המנוצח כאשר הגיע אליו
 בנצוח • ופעמים יערך מלחמה וישתדל השתדלות רב על
 ממון ימנע ממנו או גפש המנע ממנו ויריב בזה עד שינצח
 בו ושכ ממנו בעת שיעבור עליו דינו ורצונו יניחו ולא
 יקחנו, ואלו כבר ישובחו ממנו ג"כ ויכבדו על זה ויפוארו
 זרבים מאלת הדברים יעשו אותם מאהבת הכבוד כדי שיכבדו
 עליהם, והמדינת בעלת הנצוח היא מדינת הגבורים יותר מן
 הכבוד (זכר) יקרה לאנשי מדינת הממון ולאנשי מדינת הליצנות
 והשחוק יחשכו שהם השמחים והמצליחים והמשיגים ושהם
 יותר נכבדים משאר המדינות ויקרה להם בעבור מחשבתם כופשם
 שהם מבזים זולתם מאנשי המדינות וכי זולתם אין ערך להם, ולא
 אהבת הכבוד על מה שהצליתו בו ויקרה להם השררות והתגדלות
 והתפארות ואהבת השבת ואשר הוא זולתם לא ישיגו אל אשר
 ישיגו הם אליו והנה הם לזה עשירים על היותם מושלים שתי
 אלו הדגלחות ויקראו לנפשם שמות יספרו בהם דרכם כמו

שהם בעלי המוסר ושהם המוטבעים זולתם הפסולת ויחשוב
 בהם לזה שהם בעלי הגוזמא וגדולה וההתנשאות ופעמים
 יקראו בעלי לכב • ואולם כאשר יקרה שיהיו שאתהבו הממון
 ושתהבו התענוגים והשחוק ויקרה אליהם שלא יהיה להם
 מן המלאכות אשר יקנו בהם הממון כי אם הכחות אשר
 יהיה בהם הנצוח ויהיו מגיעים אל הממון ואל השחוק
 באונם ובנצוח יארע להם בזה הגוזמא יותר ונכנסו בכלל
 הגבורים, ואולם הראשונים הם סכלים וכן אינו נמנע שיהיו
 בחסרי הכבוד מי שלא יאהב אותו לעצמותו אבל לממון כי
 רבים מהם אמנם ירצה כל אחד מהם שיכבדהו זולתו כדי שישג
 בזה הממון אם ממנו אם מזולתו, והנה הוא אמנם ירצה הארונות
 והשמע אנשי המדינה אליו כדי שיגיע בזה אל הממון, ורבים
 מהם ירצו הממון לשחוק והתענוג ויקרה לרבים מהם שיבקשו
 השררה ושישמעו כדי שיגיע להם הממון אם ממנו אם מזולתו כדי
 לעשות הממון בשחוק ויראה כי ממשלתו והשמע זולתו כל מה
 שיהיה יותר רב ויותר שלם יהיה מתנשא שמו באלו הדברים
 ויבקש שיתיחד בממשלה על אנשי המדינה כדי שתגיע לו
 התפארת כדי שישג בה אל הממון והתענוגים מן המאכל
 והמשתה והמשגל מה שלא ישיגהו זולתו בכמות ובאיכות
 יחד, ואולם המדינה הקבוצית הנה היא אשר כל אחד
 מאנשיה משולח על נפשו ויעשה מה שירצה ואנשיה שוים
 ויהיו חוקיהם שלא יהיה יתרון לאדם על אדם כלל בדבר
 ויהיו אנשיה בני חורין יעשו מה שירצו ולא יהיה לאחד על
 אחד מהם ולא מזולתם שררה כדי שלא יעשה מה שתסור
 חירותם ויתחדשו בהם מדות רעות ומחשבות רעות ותאוות
 רבות ותענוגים בדברים רבים לא יספרו מרוב, ויהיו אנשיה
 כחות רבות דומות ונבדלות לא ימנו מרוב ויתחברו בזאת
 המדינה אלו אשר היו חלוקים במדינות ההם כלם הפחותים
 והנכבדים, ויהיו האדוניות כאיזה דבר שיזדמן משאר הדברים

אשר זכרנו אותם ויהיו עם הארץ אשר אין להם מה שיש
 לראשים מושלים על אלו אשר יאמר בהם אשר הם ראשיהם
 ויהיה מי שימשול עליהם אמנם ימשול עליהם ברצון האנשים
 אשר תחת הממשלת ויהיה ראשיהם על חשק האנשים אשר תחת
 הממשלת. וכאשר יחופש ענינם לא ימצא בהם לפי האמת ארון
 ולא מי שיהיה תחת ארון אלא כי המשובחים אצלם והמכובדים
 הם אשר יגיעו אנשי המדינה אל החירות ואל כל מה שהוא
 חשקם ותאותם המתחלפות הגוברות עליהם קצתם מקצרת
 ומאויביהם היוצאים מהם ויתקצרו מן התאוות על ההכרחיות לכד
 זהו היותר נכבד והיקר והנשמע, ומי שזולת זה מראשיהם
 אם שיהיה שווה להם או פחות מהם ויהיה שווה להם בעת
 שיהיה כאשר עשה עליהם טובות אשר הם רצונם ותאותם
 יתנו לו על זה כבודות וממונות ישוו יעשו מה שיעשו הם בהם
 ואז לא יראו לו על נפשם יתרון ויהיו יותר מעולים ממנו
 כאשר היו יתנו הכבודות ויעשו לו ממנום נדבה ולא יקבלו
 תועלת ממנו הנה אינו נמנע שיהיה במדינה הזאת ראשים זה
 ענינם יקרה להם גדולה אצל אנשי המדינה אם בחשק חשקו
 אנשי המדינה או שהיה לאביו בהם אדנות משובחת וישמור
 בה חוק והמשילורו: ואם יהיו עם הארץ מושלים על הראשים
 ויהיו כל הכבודות (נ"א הלבבות) והכוונות הסכליות מזאת המדינה
 ביותר שלם שיוכל להיות ויותר רב, ותהיה זאת המדינה
 מנהגותיה היא המדינה הנפלאה והמדינה שמזלה טוב ותהיה
 כנראה מן הענין כמו בגד מרוקם אשר בו מיני המראות
 והצורות ומראות הצבעים ותהיה אהובה ואהובים השוכנים
 בה אצל כל אחד כי כל אדם יש לו חשק ותאוה בדבר מה
 שיוכל להשיגו בזאת המדינה ויבואו כל האומות אליה
 וישכנו בה ותגדל גודל בלי שיעור ויתילדו בה האנשים
 מכל צד ומכל מין ממיני הזוג ויתחדשו בהם הילדים
 מתחלפים בכריאה ומתחלפים בגדול והצמיחת מאד, ותגיע

זאת המדינה מדינה גדולה לא יהיו נכרים קצתם מקצת
 אבל נכנסת קצתם בקצת נפרדת חלקי קצתה מבין חלקי
 קצת לא יוכר הנכרי בה מן החושב ויתחברו בה התשוקות
 והדרכים כלם ולזה אינו נמנע כאשר יאריך בהם הזמן
 שיתילדו בהם היקרים, ויקרה בה מציאות השופטים והחכמים
 והמשוררים ובכל מין מן העינים ואפשר שיתלקטו ממנה
 חלקים למדינה החשובה, ואלו הטוב שיתילד בזאת המדינה,
 ולזה היתה זאת המדינה יותר מכל המדינות הסכליות
 טובות ורעות יחד וכל מה שתהיה יותר גדולה ויותר
 מיושבת ויותר עם יותר שמנים ויותר שלמים היה זה בה
 יותר רב ויותר גדול, והמכוון בארצות הסכליות הוא על
 מספר המדינות הסכליות (טובות), והנה כל ממשלה סכלית אם
 שתהיה הכוונה בה הסלוא מן החסרון ההכרחי או הממון או
 העדון בתענוגים או הכבוד והזכרון והשבת או חבטת (נ"א הנצוח)
 או החירות, ולזה שבו אלו הממשלות יהיו נקנות בממון וכל
 שכן הממשלה אשר תהיה הקבוצית כי הנה אין אחד שם
 יותר ראוי בממשלת מאחר, וכאשר נמשלה הממשלה אל אחד
 הנה שיהיו אנשיה בזה מתגדלים עליו או שיהיו כבר לקחו ממנו
 ממון או כוונה אחרת; והמשל הנעלה אצלם הוא אשה וכל
 על טוב המחשבה ויופי התחבולה כמה שישנים האותם
 וחשקם על חלופיהם וסיניהם ושמרם על זה מאויביהם
 ולא יקח מהם (מתן) ממנם הבר אבל יקצר (על) ההכרחי מכחו
 לבר ואמנם הנעלה אשר הוא באמת נעלה והוא אשר
 ימשול עליהם ישער פעולותם ודריכם אל ההצלחה הם לא
 ימליכוהו, ואם קרה שמשל עליהם הנה הוא אחר זה או
 נעקר או נהרג או בסעודה הממשלה חלוק בהי זכנ שאר
 המדינות הסכליות אמנם תרצה כהל אחת מהם שימשול
 עליה מי שישק אליהם הנבחר להם ויקל הדרך אליהם
 וישנים עדיהם וישמור אותם עליהם והם שונאים ממשלת

המעולים ומואסים אותם אלא כי אנשי המדינות החשובות
 וממשלת המעולים תהיה מן המדינות ההכרחיות ומן המדינות
 הקבוציות מכין מדינותיהם יותר איפשר ויותר נקל וההכרחי
 הממון והעדון והשחוק והכבוד פעמים יושגו באונס ובנצוח
 ופעמים יושגו בפנים אחרים, והמדינות הארבע יחלקו בזאת
 החלוקה וכן הממשלת אשר המכוון מהם אלו הארבע או
 אחד מהן. מהן מה שיכוון להשיג המכוון מהם בנצוח
 באונס ומהם מה שיכוון בפנים זולתם ואשר יקנו אלו הדברים
 בנצוח ובאונס ויחזיקו מה שהגיע להם מזה בדחי והאונס
 יצטרכו מגופם אל חזק זכח ומסדותיהם אל חזק לבב ורוב
 לב ועובי ומסירת נפשו למות ולא יראה שיחיה זולת מה
 שיחשבהו ואל אומנות מלאכת כלי זין וטוב עיון במה שיאנוס
 בו זולתו וזה כולל כלם. ואולם בעלי העדון בתענוגים יקרה
 להם עם זה תאוה ואהבה למאכל ולמשתה והמשגל ומאלו מי
 שיגבר עליו הרכות וההשקט ותשחת כחו הנועמת (נ"א הכועסת)
 עד שלא ימצא בו ממנה דבר כלל, או יהיה שיעור קטן,
 ומהם מי שיגבר עליו הכעס, וכליו הגופנים והנפשיים והתאוה
 וכליה הנפשיים והגופניים ממה שיחזקה ויוסיף בו ויביאו
 שיעשה פעולתו ויהיה עיונו מוכן אל פעולת אלו השנים ונפשו
 מתפעלת לשנים אלו בשוה, ומאלו מי שיהיה כונתו ופעולתו
 פעולות התאוה וישים כחותיו ופעולותיו הכעסניים כלים יגיע
 בהם אל פעולות התאוה וישים הגבוה מכחותיו והנעלה מהם
 עבד למה שהוא יותר פחות וזה שהוא ישים כחו המדבר עבד
 לכוועם ואחר כחו הנועם (נ"א הכועם) עבד לכחו המתאוה והנה הוא
 ישים עיונו להוציא מלבו מה שישלם בו פעולות הכעס ופעולות
 התאוה וישים פעולות כחו הכועס וכליו במה שיגיע בו התענוג
 אשר יתעדן בו המאכל והמשתה והמשגל ושאר הדברים
 אשר ישחק בהם וישמרם על נפשו כמו שנראה זה בגדולי
 אנשי המדבר מן הטורח והערב (אולג והעמל) כי הנה אנשי

המדבר יכללם אהבת הנצוח וגודל הזוללות במאכל ובמשתה ובמשגל, ולזה יגדל אצלם ענין הנשים ויאוח אצל רבים מהם הזנות ולא יראו שזה השפלה ופחיתות כי תהינה נפשותם מתפעלות לתאוות ונראה מהם רבים יתייפו אצל רבות מן הנשים בכל מה שיעשו ויעשו זה כדי שיגדל ענינם אצל הנשים ויראו מה שיגנו הנשים הוא המגונה ומה שישכחו הוא המשובח וימשכו בכל זה תאות נשותיהם, ורבים מהם יהיו נשותיהם הם המושלות עליהם והם השולטות על עניני בתיהם, ורבים מהם לזאת הסכה ישקיטו הנשים ולא יניחו אותם לעשות טורח ועמל אבל יתמידו להן ההשקט והמנוחה ויקבלו הם כל דבר יצטרך בו אל יגיעה וטורח וסכול העמל ואולם המדינות הרשעות הם אשר אצל אנשיה ההתחלות וציוריהם ודמו ההצלחה והאמינו בה והיו מלומדים אל הפעולות אשר תגיעם בחם ההצלחה וידעו אותם והאמינו בחם אבל שהם לא יחזיקו בדבר מן הפעולות ההם אבל נטו בחשקם ורצונם אל מין מה מכוונות אנשי הסכלות בדרך מה וכבוד ונצוח או זולת זה, ושמו פעולותם כלם וכחותם דרוכות אצלם ומיני אלו המדינות לפי מיני המדינות הסכליות בעבור שפעולותם כלם פעולות אנשי הסכלות ומדותיהם, ואולם יובדלו אנשי הסכלות בדיעות אשר ישכילו אותם לבד, ואנשי אלו המדינות אין להם מהם ישיג ההצלחה כלל, ואמנם המדינות הטועות הם אשר סופר להם ענינים אחרים זולת אלו אשר זכרנו והעמידו להם ההצלחה זולת אשר היא באמת הצלחה, וסופר להם הצלחה אחרת זולתה ורשמו להם פעולות ודיעות לא יגיעו בדבר מהם ההצלחה האמתית, ואולם הנולדים במדינות החשובות הם מינים רבים, מהם מין מחזיקים בפעולות אשר יגיע בהם ההצלחה זולת שהם לא יכוונו במה שיעשו אותו מזה ההצלחה אבל דברים אחרים ממה שאפשר שישגהו האדם במעלה מכבוד

ושררה או מטון או זולת זה ואלו יקראו ציידים, ומהם מי
 שיהיה לו תאוה בדבר מתכליות אנשי הסכלות וימנעוהו נימוסי
 המדינות ודחיה מזה ויעמוד על מלות עושה הדת ומאמריו
 במצוותיו ויסכרם על מה שיאות לחשקו ולתאותו וייפה הדבר
 ההוא בסברא ההיא ואלו יקראו מהפכים, ומהם מי שלא
 יכוון להפכם אבל לפחיתות הבנתו לעושי הדת וחוסר ציורו
 למאמריו יבין ענין החורות המדיניים על זולת כוונת (הראש)
 הראשון ויטעה ולא ירגיש ואילו יקראו טועים, ומין אחר
 יהיו כבר דמו הדברים אשר זכרנו אותם אלא שהם יהיו
 בלתי גוזרים במה שדמו מהם ויזיפו אותם אצל נפשותם
 ואצל זולתם במאמרים ויהיו במה שיעשוהו מזה בלתי
 חולקים למדינה החשובה אבל הולכים ומבקשים לאמת,
 ומי שהיה כן עלתה הכת שלו בדמיון אלו המאמרים לא
 יזויפו במאמרים ההם אשר הביאם, ואם גזר במה שעלה
 אליו יניח הענין ואם לא יגזור בו ג"כ ועמד ממנו אל
 מקומות אפשר בהם המחלוקת יעלה אל כת אחרת ולא
 יסור כן עד שיגזור בקצת הכתות ההם ואם לא יודמן לו
 שיגזור בקצת כתות הדמוי יעלה אל מדריגות האמת ויבין
 הדברים ההם לפי מה שהם עליו ואז תנוח דעתו עליו ומהם
 מין אשר יזיפו מה שידמו בו וכל מה שעלו במדריגה ויפו
 אותה ולא הגיעו במדריגות האמת כל זה בקשת הנצוח
 לבד או בקשה ליפות דבר אחד יטו אליו מכוונות הסכליות
 והם יזיפו אותם בכל מה שיהיה אפשר להם ולא ירצו
 שישמעו דברים יחזקו ההצלחה והאמת בנפשותם ולא
 מאמרים ייפה אותם וירשום אותם בנפשות וילקטו אותם
 מן המאמרים המבהילים במה שיחשבו שהם יפילו ההצלחה
 ויכוונו רבים מהם שישימו נפשם שיהיה הדין עמהם
 בנראה מאשר נטו אל דבר מכוונות הסכלות ומהם מין
 ידמו ההצלחה וההתחלות ואין בכח שכלם שיציירו אותם

כלל ולא יהיה בכח הבנתם שיצירו אותם על השלימות והם
 יזייפו מה שידמו ויעמדו על מקומות המחלוקת מהם וכל מה
 שנפלו (נ"א שעלו) במדריגה אל דמוי יותר קרוב אל
 האמת יזויף אצלם ולא יהיה אפשר שיעלו אל מדריגת
 האמת מפני שאין בכח שכלם להבינם, ופעמים יקרה ברכים
 סאלו שיזויף אצלם הרבה ממה שידמו אותו בעבור כי
 כמה שידמו אותו מקומות למחלוקת באמת אבל יהיה
 דמיונם חסר ויזויף זה אצלם לרוע הבנתם אותו לא בעבור
 שיהיה בו מקום למחלוקת ורבים מהם כאשר לא יהיה
 אפשר להם שידמו הדבר דמוי על השלימות או שיעמדו
 על מקומות המחלוקת באמת בענינים אשר בהם מקומות
 המחלוקת, ולא יהיה אפשר להם שיבינו האמת יחשבו
 כמה שהשיג האמת ממי שיאמר שהוא השיג שהוא יכזב
 במזיד לבקשת הכבוד או הנצוח או שיחשבו בו שהוא מוטעה
 וישתדלו ויחשבו שיזייפו האמת ג"כ ויפחיתו ענין מי
 שהשיגו ויוציאו זה רבים מהם אל אשר יחשבו האנשים
 שהם אתם הדין בכל דבר שיחשבו שהם השיגוהו ויוציאו
 זה קצתם אל הכבודות (נ"א הנכוחות) בענינים בלם, וקצתם
 יוציא אותו זה אל אשר יראה שהוא דיון (נ"א אין) כמה
 שיושב דבר אמתי כלל, ושהוא כל מה שחשב חושב
 שהוא השיג דבר שהוא בו כוזב על בלתי קיום ולא אמת
 ממחשבתו, ואלו כמו עובדי האדמה והסכלים אצל המשכילים,
 ובסמיכות המשכילים אצל הפילוסופים, ובעבור זה ראוי על
 ראש המדינה החשובה להשתכל בנולדים ובעסקיהם ורפואת
 כל מין מהם כמה שיחקנהו בפרט אם בהוציאו מן המדינה
 או בעונש או במאסר או בהשים אותו באחת המלאכות
 זאם לא ישער לו, וקצתם יחשוב שהאמת הוא מה שנראה
 לכל אחד ומתשבתו בעת אחר עת ושהאמת בכל דבר מה
 שיתשבתו חושב וקצתם ישבת נפשו כשיתשוב שכל מה

שיחשוב שהוא יושג אל החכלית הזאת מן הענינים שכלו
 שקר ושהוא אם היה בכאן אמת וצדק שלא הושג מעולם,
 וקצתם יתדמה לו כמו חלום הישן או כמנמה שיראה הדבר
 מרחוק שבכאן אמת ויפול בנפשו כי אלו אשר יחשבו
 עהם השיגוהו אפשר שיהיה שלא השיגוהו או יהיה בהם
 מי שאפשר שיהיה כבר השיג והרגיש מנפשו שהדבר
 ההוא כבר החטיאו אם בעבור שהוא יצטרך בחשנתו אל זמן
 ארוך ואל טורח ועושה ואין לו זמן נשאר לו ולא כח לו על
 העמל והמרוצה או בעבור שהוא יטרודוהו הנאות או דברים
 אחרים כבר הרגילם יקשה עליו להניחם מנפשו או שהוא
 כבר הרגיש מנפשו שלא ישיגוהו ולא באוהו סבותיו היוצאות
 כלם ויקרה לו יגון וכעס על מה שיחשוב שזולתו אפשר
 שיהיה כבר השיגוהו ויראה מן הדעת בעבור קנאה מי
 שכבר היה אפשר שהשיג האמת שישתדל ושיתן לחשוב
 במאמרים מתמיהים כי אשר יאמר שהוא כבר השיגו או
 מוטעה או שקר יחפוץ במה שיבקש מזה אם כבוד או
 מסון או גולת זה ממה שדרכו שיחפוץ ורבים מאלו ירגיש
 במה שבו מן הסכלות והנכונות יכאב ויצטער במה שירגיש
 ממנו ומנפשו ויחאונן ויחרה לו הדבר ההוא ולא ימצא
 דרך להסיר אותו מעל נפשו בחכמה יעמוד על האמת
 אשר תקנהו השגתו הענוג ויראה שינצל ממנו אל שאר
 החכליות הסכליות ואל הדברים אשר הם לצנות ושחוק
 וישימם תקותו עד אשר תבואהו יום פקודתו ויניח אותו
 במה שהוא בו, וקצת אלו ר"ל אשר יחפשו שינצלו
 מצער הסכלות והנכונות ובמה שיחשבו כי החכליות הם
 אשר יבחרו אותם הם ויתנו להם יחרון ושההצלחה היא
 זאת ושהאנשים הם מוטעים במה שיחשבוהו וישתדלו
 ביפות הדברים הסכלים וכהפחית ההצלחה ויחשבו בו כי
 התעוררם למה שהתעוררו מזה הוא אורך החקירה מכל מה

שיטעון זולתם שהם השיגוהו ושהם אמנם מאסו אותם אחר
העמידה על שהם אין תכלית להם ושהליכתם אל אשר
הלכו אליו הוא מפני ראותם כי התכלית הם אלו לא
אותם אשר יטענו אותם האחרים, הנה אלו הם מיני
הנולדים בזו המדינה החשובה (נ"א בין אנשי המדינה)
ולא יגיע אז מדיעותיה מדינה כלל ולא קבוץ גדול מעם
הארץ אבל יהיו מיושבים בכלל אנשי המדינה. והמדינה
הטוערת אמנם תתחדש כאשר היתה האמונה בנויה
מקצת הדיעות הקדומות הנפסדות מהם כי עם אחר
אנחנו נראה הנמצאות אשר הם נראות מתהפכות,
וכל אחד מהם יבקש לבטל האחר ונראה כל אחד מהם
כאשר הגיע נמצא נתן עם מציאותו דבר ישמר בו מציאותו
מן הבטול ודבר ידחה בו מעצמותו פועל הפכו ויגן בו
עצמותו מהפכו ודבר יוכל בו שיעבוד משאר הדברים כמה
שהוא מועיל אל הטוב מציאותו ובקיום מציאותו וברבים
מהם הושם אליו מה שירחיק בו כל מה שימנע עליו והושם
כל הפך מכל הפך ומכל מה שזולתו בזה הענין עד שיהיה
כל אחד מהם הוא אשר כוון שיאחז לו לכדו הטוב
שבמציאות מבלתי זולתו ולזה הושם לו שלא יבטל. —

נשלמו התחלות הכל, תהלה ושבח לאל יכול,
יוצר הרים וברא כל, אמן.

בריטיש מוזיאום יום 10 יוניא לשנת 1846

הצעיר באלפי צבי בן יחזקאל פיליפאוסקיא מתושבי פולין.